

ROADMAP EUROPESE FINANCIERING

Nieuw Muziekcentrum Groningen

Een gedetailleerde roadmap voor Europese financiering voor de voorbereiding, bouw en exploitatie van het nieuwe muziekcentrum in Groningen

April 2021

BUREAUBUITEN
economie & omgeving

BECCA Europe

Inhoud

Inleiding	3
Opdracht en aanpak	3
Kort resumé Europese Unie financiering	4
<hr/>	
Roadmap Europese financiering voor het Nieuwe Muziekcentrum Groningen	7
Roadmap Europese financiering	10
Aanbevelingen voor SPOT Groningen	10
<hr/>	
Kansrijke projectrichtingen	12
Projectrichting 1: Gebouw	12
Projectrichting 2: Circulaire inrichting	18
Projectrichting 3: Programmering	22
<hr/>	
Europese partnerschappen en managementissues	28
Projectrichtingen 1 en 2: gebouw en inrichting	28
Projectrichting 3: Programmering/LeerWerk	28
Top tien meest voorkomende EU-fundraising managementissues	29
<hr/>	
Human resources en potentieel inkomen	32
Specifieke kenmerken en eisen van de Europese programma's	32
Human Resources	34
Investing en potentiële ROI	35
<hr/>	
Bijlagen	37
Bijlage 1 – EU Fondsenmatrix nieuw muziekcentrum Groningen	38
Bijlage 2 – Europese financieringsroadmap Nieuw Muziekcentrum Groningen – 2021-2030	39
Bijlage 3 – TRL-niveaus uitgelegd	40
Bijlage 4 – Stappenplan Europese aanvragen	42

Inleiding

In 2020 heeft BECCA Europe in samenwerking met efesai een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd voor het bepalen van de financieringsmogelijkheden voor het nieuwe muziekcentrum Groningen, naast financiering van de lokale overheden. Deze studie wees uit dat zowel private fondsenwerving als ondersteuning vanuit de financieringsprogramma's van de Europese Unie mogelijk en haalbaar is. Eind 2020 nam de gemeente Groningen een unaniem besluit om het plan voor de vervanging van de huidige Oosterpoort voort te zetten, met als beoogde locatie voor het nieuwe muziekcentrum: het Stationsgebied. Als gevolg daarvan is efesai gevraagd om een fondsenwervingsstrategie te ontwikkelen voor private financiering, en BECCA Europe om een roadmap voor de Europese subsidiemogelijkheden te ontwikkelen. Deze laatste opdracht is in samenwerking met Bureau BUITEN uitgevoerd.

Deze Roadmap Europese financiering is het resultaat van een meer gedetailleerd onderzoek naar de Europese financieringskansen voor het nieuwe muziekcentrum. Het geeft weer op welke wijze de Europese middelen kunnen worden aangesproken voor het financieren van deelactiviteiten/projecten in het langjarige proces van voorbereiding, bouw en exploitatie van het nieuwe muziekcentrum in het komende decennium. Het gaat dieper in op de kansen en voorwaarden die gelden rond EU-financiering, presenteert enkele kansrijke proposities waarmee aanvraagprocessen kunnen worden opgezet, en geeft overzichtelijk weer welke kosten en baten hiermee gemoeid zijn. Het doel van dit rapport is zodoende om SPOT Groningen en de gemeente Groningen voldoende informatie en inzicht te geven om een geïnformeerd besluit te nemen over de vervolgstappen richting Europese financiering voor het nieuwe muziekcentrum.

Opdracht en aanpak

In de Haalbaarheidsstudie Fondsenwerving (juli 2020) hebben wij geconcludeerd dat er uit Europese financiering minimaal 3 miljoen en in het meest positieve scenario 20 miljoen in de periode tot 2030 kan worden gerealiseerd voor te ontwikkelen projecten rondom de bouw van het nieuwe muziekcentrum in Groningen. Hoewel de Europese Unie niet direct in 'stenen' investeert, zijn er meerdere Europese thema's en prioriteiten die aan het nieuwe muziekcentrum verbonden kunnen worden.

Zoals uit het haalbaarheidsonderzoek in 2020 blijkt, is de gemeente Groningen zich bewust van de investering die het verkrijgen van Europese subsidies vereist, en dat het zich terugbetaalt in meer dan alleen geld: ook in netwerk, imago en (politieke) invloed. Daarom zal het nastreven van Europese financiering voor het nieuwe muziekcentrum een weloverwogen keuze moeten zijn. Om deze keuze te faciliteren is het verstandig om de werkwijze van de Europese Unie in het verstrekken van financiering te laten aansluiten bij de toekomstige plannen rond de bouw en exploitatie van het nieuwe muziekcentrum.

Bij vrijwel alle financieringsprogramma's van de Europese Unie gaat het om projectfinanciering. Om die reden is gekozen om specifieke Europese subsidie-proposities te ontwikkelen op basis van de informatie die wij tot onze beschikking hebben gekregen in documenten en gesprekken. Deze proposities kaderen welke Europese subsidiekansen kunnen worden nagestreefd in de komende jaren. Vervolgens geven we een inschatting van de capaciteit die nodig is voor het daadwerkelijke werven van Europese subsidies, wat verder gaat dan het schrijven van een aanvraag. Het betekent goede afstemming met andere dossiers, het onderzoeken en consolideren van maatschappelijke partnerschappen, opbouwen van netwerken en administratieve beheersing. Dit zijn overigens zaken waar de gemeente Groningen ervaring in heeft. Dit geeft vertrouwen in een succesvolle verwerving van Europese subsidies voor (onderdelen van en projecten gelieerd aan) het nieuwe muziekcentrum.

Dit document heeft zodoende als doel om SPOT en de gemeente Groningen een praktische aanpak aan te reiken voor het verkrijgen van Europese financiering voor het nieuwe muziekcentrum in de komende jaren.

Kort resumé Europese Unie financiering

De Europese Unie (EU) is een economisch en politiek samenwerkingsverband tussen 27 lidstaten in Europa met als doel om op een groot aantal verschillende beleidsgebieden voor vrede, stabiliteit en welvaart te zorgen. De EU is een eengemaakte markt met vrij verkeer van personen, goederen, diensten en geld, en functioneert als rechtsstaat dat gebaseerd is op verdragen die zijn gesloten tussen de lidstaten evenals met andere landen in de wereld. Om de samenwerking te bespoedigen en gericht te investeren dragen alle lidstaten bij aan de lange termijnbegroting van zeven jaar waarmee allerlei activiteiten worden gefinancierd.

Na een langdurig politiek proces is in december 2020 een akkoord bereikt over de nieuwe zevenjarige budgetperiode van de EU voor 2021-2027. Dit budget is vastgesteld op € 1.074 miljard met daarbovenop nog eens € 750 miljard budget voor de komende drie jaar als eenmalige investering om de gevolgen van de corona-pandemie op te vangen. Deze 1,8 triljard wordt op dit moment (maart 2021) onderverdeeld in de 37 sectorale programma's die de budgetten beschikbaar stellen middels specifieke projecten, programma's en beleidsprioriteiten. Enkele van deze programma's bieden mogelijkheden voor het nieuwe muziekcentrum, zoals is weergegeven in de matrix in dit rapport.

Met EU-subsidies wil de EU de economische concurrentiepositie van Europa in de wereld verstevigen en versterken. Dit wordt onder andere gedaan door projecten te subsidiëren op het gebied van innovatie, onderzoek, testen/experimenten en kennisuitwisseling. Dit vertaalt zich onder andere in projecten op het vlak mobiliteit, natuur, milieu, circulaire economie, arbeidsmarkt, cultuur en inclusiviteit. In de periode 2021-2027 is er een sterke focus op verduurzaming en klimaat, onder meer voortkomend uit de Green Deal en het Klimaatakkoord van Parijs. De Green Deal is het programma van de Commissie Von der Leyen om klimaatverandering tegen te gaan. Frans Timmermans is verantwoordelijk voor het programma. De Green Deal streeft naar een klimaatneutraal Europa in 2050. In 2030 moet een CO₂-reductie van minstens 55% ten opzichte van 1990 worden behaald. De EU zet daarom in op een sterke, groene, digitale en veerkrachtige economie waarin economische groei los moet komen te staan van het gebruik van hulpbronnen. De effecten van deze Green Deal zijn daarom zichtbaar in alle EU-fondsen en programma's, in zowel de prioriteiten, als allocatie van het budget. Voor projecten – en voorafgaand daaraan subsidieaanvragen – betekent dit dan ook dat vaak een link met de thema's onder de Green Deal moet worden gevonden.

Extra aandacht in de periode 2021-2027 gaat ook uit naar digitalisering. In de Europese Digitale Agenda staat dat de EU zich komende jaren richt op het verbeteren van informatie-uitwisseling binnen de EU door ICT-oplossingen te stimuleren. Hiervoor is ook een specifiek financieringsprogramma in het leven geroepen: Digital Europe.

Omdat de nieuwe Europese programmaperiode pas net van start is en het EU-budget pas recent is goedgekeurd, bevinden vrijwel alle EU-programma's zich nog in de voorbereidingsperiode. **Dit bekend dat op het moment van schrijven nog niet alle (details van) prioriteiten, budgetten, voorwaarden, etc. voor alle programma's bekend zijn.** De verwachting is dat een aantal programma's voor de zomer van dit jaar van start zullen gaan met openstellingen voor aanvragers ('calls'); voor andere programma's is de verwachting dat dit pas in de eerste helft van 2022 het geval zal zijn. In deze roadmap baseren wij ons op de laatste concept- en werkprogramma's, gevolgd door webinars en (online) informatiebijeenkomsten en gesprekken met onze contactpersonen bij verschillende EU-programma's. Daar waar informatie nog niet beschikbaar is, geven wij dit aan en zullen wij ons waar mogelijk (indien er weinig veranderingen in het programma worden verwacht) baseren op het programma in de periode 2014-2020.

Het effectief verwerven van Europese financiering uit de financieringsprogramma's vereist de nodige voorbereiding, kennis en ervaring. Hieronder geven we enkele algemene inzichten die ter inleiding dienen om de vervolgdelingen van deze rapportage van enige context te voorzien:

- **Het overgrote deel van de Europese budgetten stroomt via nationale en regionale programma's weer terug naar de lidstaten.** In deze zogenaamde Structuurfondsen wordt 70% tot 80% van het meerjarige EU-budget beheerd en uitgegeven. **De relevante Structuurfondsen voor het nieuwe muziekcentrum Groningen zijn het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) en Interreg.** Voor projecten binnen deze programma's is niet altijd een internationaal/Europees partnerschap vereist.
- Het andere deel van de EU-begroting wordt gealloceerd in 'rechtstreekse', sectorale programma's die op enkele uitzonderingen na door de Europese Commissie worden beheerd. **De relevante sectorale programma's voor het nieuwe muziekcentrum zijn Digital Europe, Creative Europe, Erasmus+ en Rights & Values.** Voor projecten binnen deze programma's is vrijwel altijd een Europees consortium van partners vereist.
- **De EU is een van de grootste investeerders in onderzoek en innovatie.** Hierbij wordt in toenemende mate gewerkt met standaarden die bepalen in welk ontwikkelingsniveau een innovatie zich bevindt: Technological Readiness Levels (TRLs). In Bijlage 2 hebben we een uitleg van deze TRL-niveaus toegevoegd van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN). Het is zinvol om project-proposities ook in deze niveaus in te delen om de aansluiting bij financieringsmogelijkheden te bepalen.
- **EU-subsidie is in veel gevallen cofinanciering**, wat betekent dat een deel van de projectkosten vanuit andere bronnen moet worden gefinancierd. Dit hoeft echter geen 'out-of-pocket' budget of bijdragen van andere fondsen te zijn maar kan ook in de vorm van personeelskosten.
- **De EU financiert een project niet dubbel vanuit verschillende EU-programma's**, oftewel, een EU-subsidie kan niet als cofinanciering dienen voor een andere EU-subsidie ('stapelen'). Wat wel mogelijk is, is grotere ontwikkelprogramma's (zoals het nieuwe muziekcentrum) in kleinere deelprojecten op te delen en voor deze projecten Europese cofinanciering aan te vragen.
- Omdat de programma's beheerd worden door verschillende programma-autoriteiten heb je **per programma te maken met verschillende regels, deadlines, formulieren en procedures.** Ook werken de programma's met verschillende frequenties van openstellingen. De openstellingen richten zich op specifieke thema's/onderwerpen die aansluiten bij het desbetreffende programma en kunnen soms meerdere keren per jaar, soms jaarlijks en soms eenmalig openstaan.

- **Een criterium van veel programma's is dat een aanvraag in een partnerschap moet worden aangeboden.** Als 'lead partner' neemt een organisatie de leiding hebt over het project, als 'project partner' neemt een organisatie deel aan een project waarbij een andere organisatie de leiding heeft. Afhankelijk van het programma is ook samenwerking met internationale partners vaak noodzakelijk; dit geldt zoals hierboven al aangegeven met name voor de sectorale programma's.

The New European Bauhaus initiative

Het "New European Bauhaus" initiatief van de Europese Commissie is eind 2020 gelanceerd als een 'interdisciplinaire beweging die milieu, economie en cultuur aan elkaar verbindt middels design, duurzaamheid en investeringen'. Het idee achter de beweging is om een bouwstijl te ontwikkelen die duurzaamheid verbindt met kunst, om de Europese klimaatdoelen te behalen. In de praktijk brengt New European Bauhaus alle stakeholders bij elkaar: van architecten en designers tot burgers, studenten en onderwijsinstututen. Het initiatief biedt een platform voor experimenten en samenwerkingen tussen deze verschillende stakeholders.

De implementatie vindt plaats in de komende 3 tot 4 jaar via drie fases: co-creatie, realisatie en verspreiding.

- De ontwerpfase is in januari 2021 van start gegaan als een participatief proces om vorm te geven aan het concept New European Bauhaus. De focus ligt op het ontdekken hoe cultuur en design bij kunnen dragen aan de klimaatdoelen. Concrete hedendaagse voorbeelden worden verzameld die moeten leiden tot een ondersteuningskader voor het concept. De Bauhaus Prijs (€ 30.000) zal worden toegekend aan gebouwen en duurzame design methodes. Hierna wordt een oproep wordt uitgezet voor het indienen van voorstellen voor proefprojecten.
- In de volgende fase, de uitvoeringsfase, zullen vijf proefprojecten worden opgezet om nieuwe, duurzame en inclusieve oplossingen te creëren.
- De laatste fase beslaat de verspreiding van het Bauhaus concept, via nieuwe projecten, netwerken en het delen van kennis.

Het is handig voor SPOT om de ontwikkelingen binnen New European Bauhaus bij te houden, aangezien de bouw van het nieuwe muziekcentrum sterk in lijn ligt met het concept. Het kan nu al interessant zijn voor SPOT om aan te sluiten bij het netwerk. Deelname aan het platform wordt niet financieel ondersteund, maar kan bijdragen aan het opbouwen van een internationaal netwerk, en het uitdragen van de missie en verder ontwikkelen van kennis en methodieken voor de bouw van het nieuwe muziekgebouw.

Voor meer informatie, zie:

https://europa.eu/new-european-bauhaus/co-design/new-european-bauhaus-share-your-voice_en

Roadmap Europese financiering voor het Nieuwe Muziekcentrum Groningen

De kern van deze Europese financieringsroadmap zijn drie projectrichtingen die zijn opgesteld door BECCA Europe en Bureau BUITEN. De projectrichtingen zijn gebaseerd op de toekomstvisie voor het nieuwe muziekcentrum en zijn bedoeld om inspiratie en inzicht te geven in de manieren waarop de financieringsprogramma's van de Europese Unie het proces richting het nieuwe muziekcentrum zou kunnen ondersteunen. De projectrichtingen worden in het volgende hoofdstuk in detail toegelicht, en kunnen gebruikt worden om meerdere Europese financieringsaanvragen voor te bereiden op de korte en langere termijn.

Dit hoofdstuk vat de bevindingen samen door een korte samenvatting te geven van de Europese financieringsprogramma's, de mogelijke projectrichtingen en de tijdlijn voor de Europese financiering. Het hoofdstuk sluit af met aanbevelingen voor de vervolgstappen voor SPOT Groningen.

Doelen nieuwe muziekcentrum Groningen

Muziekcentrum De Oosterpoort in Groningen nadert het einde van zijn functionerend bestaan. Geopend in 1974 heeft het centrum veel succes gehad met het presenteren van muziek van veel verschillende genres en het aantrekken van publiek uit de stad en regio. Het is de thuisbasis van een tweetal belangrijke culturele organisaties: het Noord Nederlands Orkest en Eurosonic Noorderslag. Er is algemene overeenstemming dat er een nieuw muziekcentrum moet worden gebouwd dat de rol van De Oosterpoort zal overnemen, maar groter en beter aangepast aan de toekomstige eisen van publiek, artiesten en de gemeenschap. Ingebruikname van het nieuwe centrum is voorzien uiterlijk in 2030.

Het nieuwe muziekcentrum moet komen te staan voor een 24/7 onderneming, een open en toegankelijk gebouw dat direct in verbinding staat met de mensen, waar veel te beleven is. Niet alleen de kunst-intrinsieke waarde staat centraal maar ook de sociale en economische meerwaarde voor Groningen, wat met name tot uiting komt in de programmering en de verbinding met de stad en regio. Het muziekcentrum moet een maatschappelijke functie krijgen ook in termen van onderwijs en van leven lang leren. En natuurlijk is het de bedoeling dat het muziekcentrum een eyecatcher wordt die de omgeving siert, een gebouw dat waarde toevoegt aan een gebied - een uitnodigend en open gebouw.

Op basis van deze, op veel uitgebreider documentatie gebaseerde, samenvattende doelen voor het nieuwe muziekcentrum Groningen zijn we aan de slag gegaan om de ambities te matchen met de Europese beleidsprioriteiten, om vervolgens verdieping te geven aan de financieringsmogelijkheden die daaruit voortvloeien.

Matrix financieringskansen

De doelen en ambities voor het nieuwe Muziekcentrum in Groningen zijn opgenomen in een matrix en afgezet tegen een aantal EU-programma's (zie bijlage 1 met de volledige kansenmatrix). De kleuren in de matrix geven aan of er een goede (groen) of matige (oranje) match is, of dat de match er niet is (rood) en daarmee ook de EU-subsidiekansen absent zijn. De meest kansrijke matches zijn weergegeven met een ster. EU-programma's waarvoor op geen enkel thema een match wordt verwacht zijn buiten beschouwing gelaten. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld Connecting Europe Facility (transport) en LIFE (natuur). De volgende EU-programma's zijn meegenomen in de matrix:

EU-Programma	Samenvatting
<i>Horizon Europe</i>	EU-breed programma voor onderzoek en innovatie, het grootste EU-onderzoeksprogramma. Thema's zijn o.a.: gezondheid, inclusieve samenleving, veilige samenleving, digitale ontwikkeling, industrie, klimaat, energie en mobiliteit, voedsel en natuurlijke hulpbronnen.
<i>Digital Europe</i>	Ondersteunt digitale transformatie van de Europese economie en samenleving.
<i>Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling Noord-Nederland (EFRO NN)</i>	Gericht op regionale ontwikkeling door innovatie, voor mkb, bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden in Drenthe, Friesland en Groningen. In deze roadmap ligt de focus op het EFRO voor Noord-Nederland (NN).
<i>REACT-EU</i>	Onderdeel van COVID-herstelprogramma "EU Next Generation", gericht op het stimuleren van groen, digitaal en veerkrachtig herstel van de regionale economie.
<i>Interreg Duitsland-Nederland</i>	Grensoverschrijdende samenwerking tussen partners in Nederland en Duitsland die innovatie en duurzame ontwikkeling in de grensregio versterkt en bevordert.
<i>Interreg North West Europe (NWE)</i>	Transnationale samenwerking gericht op innovatie in Noordwest-Europa, o.a. op het gebied van klimaat, energie, circulaire economie, innovatiecapaciteit en sociaal inclusieve en veerkrachtige maatschappij.
<i>Interreg North Sea Region (NSR)</i>	Transnationale samenwerking gericht op innovatie in de regio's rond de Noordzee (excl. VK), o.a. gericht op een slimme en robuuste economie, groene transitie, veerkrachtig klimaat en maritieme governance.
<i>Interreg Europe</i>	Helpt regionale en lokale overheden in Europa bij het ontwikkelen van good practices en faciliteert uitwisseling van ervaringen met succesvolle regio's.
<i>European Urban Initiative (EUI)</i>	EU-breed programma gericht op duurzame stedelijke ontwikkeling. Instrument ter ondersteuning van de EU Urban Agenda. Opvolger van Urban Innovative Actions.
<i>Just Transition Fund</i>	Investerings op het gebied van onderzoek & innovatie en het bevorderen van geavanceerde technologieën, zoals het gebruik van technologie en infrastructuur voor betaalbare schone energie, vermindering van broeikasgasemissies, energie-efficiëntie en hernieuwbare energie.

<i>Recovery & Resilience Facility</i>	Stelt leningen en subsidies beschikbaar om hervormingen en investeringen van EU-lidstaten te ondersteunen.
<i>Creative Europe</i>	Stimuleert het concurrentievermogen van de culturele en audiovisuele sector via investeringen in o.a. cultureel erfgoed, culturele infrastructuur, digitalisatie en internationalisatie van de sector.
<i>Erasmus+</i>	EU-breed programma gericht op educatieve, beroeps- en persoonlijke ontwikkeling in onderwijs, opleiding, jeugd en sport.
<i>Rights & Values</i>	Voluit het Citizens, Equality, Rights and Values programme (CERV). Europees sectoraal programma dat maatschappelijke organisaties ondersteunt die democratische burgerparticipatie en gelijkheid bevorderen middels thema's zoals gendergelijkheid, antidiscriminatie en kinderrechten.
<i>European Social Fund+</i>	Dit programma heeft tot doel om sociale inclusie en meer werkgelegenheid te stimuleren. Het wil beide doelstellingen bereiken door kansarme groepen de kans te geven om vaardigheden te verwerven en hun inzetbaarheid te verbeteren. Het programma wordt op nationaal niveau uitgevoerd.

Op basis van de matrix komen de volgende kansrijke routes naar EU-middelen in beeld:

1. Projecten die zich richten op de **bouw en gebouw** van het Muziekcentrum. Meest geschikte programma's zijn Interreg NWE, Interreg NSR en EFRO NN. Binnen deze projectrichting staat CO2-neutraal en circulair bouwen centraal – thema's waar Europabreed veel aandacht voor is.

2. Projecten die zich richten op **het interieur** van het nieuwe Muziekcentrum. Meest geschikte programma's zijn EFRO NN, Interreg NWE en Interreg NSR. Ook binnen deze projectrichting is circulair ontwerpen en ontwikkelen van belang. Ook zijn er mogelijkheden geïdentificeerd voor digitale faciliteiten die in toekomstige podia waarschijnlijk onmisbaar zullen zijn.

3. Projecten die zich richten op **de programmering** van het nieuwe Muziekcentrum Groningen. Meest geschikte programma's zijn Interreg DE-NL, Digital Europe, EFRO NN, Creative Europe en Erasmus+. Hierin zijn opleiding/educatie en burgerparticipatie thema's die matchen met Europese prioriteiten.

Naast de bovenstaande richtingen zien we kansen voor projecten die zich specifiek richten op **digitale inrichting** van het nieuwe Muziekcentrum Groningen. Meest geschikte programma's hiervoor zijn Digital Europe, EFRO NN en Creative Europe. **Gezien de overlap met projectrichting 2 en de nog niet/zeer beperkt aanwezige plannen voor het nieuwe muziekcentrum wat betreft digitale inrichting, hebben we deze projectrichting vooralsnog geen verdere invulling kunnen geven.**

Roadmap Europese financiering

De volgende matrix geeft een overzicht van een mogelijke financieringsroadmap voor het nieuwe muziekcentrum Groningen in de periode 2021-2030 met betrekking tot EU-financiering. We hebben ook enkele capaciteitsindicatoren opgesomd om informatie te geven over de projectparticipaties (groen), aanvraagprocedures (oranje). Een analyse van de investeringen en mogelijke EU-financiering is te vinden in het hoofdstuk "Human resources en potentieel inkomen" op pagina 32.

Tijdlijn		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Doel en ambitie EU-programma											
Projectrichting 1: Energieneutraal en circulair muziekcentrum											
Energie, circulaire economie, klimaatadaptatie	Interreg NWE										
	Interreg NSR										
	EFRO NN										
Projectrichting 2: Interieur muziekcentrum											
Circulair interieur	Interreg NWE										
	Interreg NSR										
	EFRO NN										
Projectrichting 3: Programmering											
Onderwijs, cultuur, talentontwikkeling, banen/vaardigheden, lokale economie	Erasmus+ (1)										
	Erasmus+ (2)										
	Digital Europe/Creative Europe										
	Interreg DE-NL										
	EFRO NN										

Capaciteitsindicatoren	0	2	3	3 tot 4	3 tot 4	4 tot 6	4 tot 6	4 tot 5	4 tot 5	3 tot 4
indicatief aantal parallele project participaties	2	2	1	1	2 tot 3	1 tot 2	1	1 tot 2	2	1
indicatief aantal parallele aanvraagprocedures										

	projectperiode
	aanvraagperiode
	evaluatieperiode

Aanbevelingen voor SPOT Groningen

Om te profiteren van alle informatie die in deze Europese financieringsroadmap wordt gepresenteerd, en om al vanaf 2021 Europese financiering na te streven, raden we aan te investeren in de organisatorische capaciteit en enkele taken op korte termijn uit te voeren:

- Voor een goede opvolging van de rapportages en het verder uitwerken van de projectrichtingen tot volwaardige Europese aanvragen, adviseren we het **aanstellen van een (parttime) Europese fondsenwervende projectmanager**. Deze zou eveneens zorg kunnen dragen dat de ambities die in de projectrichtingen worden voorgesteld, aansluiten op de algehele planning van de gemeente Groningen rondom het nieuwe muziekcentrum, stedelijke ontwikkeling en internationalisering. Het vinden van iemand met de juiste kennis en ervaring kan even duren, begin dus op tijd met werven.
- Op dit moment (april 2021) zijn de meeste EU-programma's nog niet operationeel, maar de werkprogramma's¹ worden gedurende 2021 en 2022 gepubliceerd, evenals de 'Calls for Proposals'. Daarom is het belangrijk om de **informatie bij te houden** die wordt gedeeld door de verschillende programmavertegenwoordigers van de Europese Commissie, de agentschappen of nationale desks, evenals door relevante Europese netwerken. De diverse webinars die dit jaar over de EU-programma's worden georganiseerd zijn een toegankelijk en uiterst informatief startpunt. Ook in het [dossier EU 2021-2027](#) van Bureau BUITEN wordt informatie over veel EU-programma's op hoofdlijnen bijgehouden.
- Om SPOT goed voor te bereiden op Europese projectaanvragen en met het oog op projectimplementatie na toekenning, is het raadzaam om de **kennisopbouw binnen de organisatie te bevorderen** bijvoorbeeld door middel van trainingssessies.

¹ Ieder EU-programma heeft een werkprogramma, waarin o.a. doelen en prioriteiten zijn opgenomen.

- Aangezien voor enkele financieringsaanvragen (Europese) partners nodig zijn, dient SPOT Groningen **contact te leggen met de potentiële partners** die in dit rapport worden genoemd en toe te werken naar commitment op de relevante projectrichting(en). Deze activiteit kan ook bestaan uit het bijwonen van en deelnemen aan (online) evenementen om het (internationale) netwerk van de SPOT verder te versterken en SPOT Groningen als projectpartner te positioneren.
- Op korte termijn is het van belang om **te starten met de aanvraagvoorbereidingen voor het project Leerwerk** binnen projectrichting 3. Een indicatief stappenplan voor Europese aanvragen is opgenomen in bijlage 4.
- De nieuwe programma's kunnen ook onverwachte, goed passende kansen bieden voor de projectrichtingen. Bijvoorbeeld wanneer SPOT wordt benaderd door een netwerkpartner om deel te nemen in een EU-project. Aangezien de openingsperiodes relatief kort zijn (3-4 maanden), is het raadzaam om **ad hoc te beslissen of de kans interessant genoeg is** en of er voldoende capaciteit is om door te gaan met een aanvraagtraject.
- De projectrichtingen 1 en 2 zijn op de middellange termijn kansrijker voor Europese financiering, aangezien de genoemde EU-programma's middelen verstrekken voor uitvoerende werkzaamheden (demonstratieprojecten, pilots, fieldlabs). Deze projectrichtingen zijn kansrijk als deze samenvallen met (een deel van) de bouw en interieur van het nieuwe muziekcentrum. **Wij raden aan om vanaf 2023 actief deze aanvraagprocessen voor te bereiden.**
- De projectrichtingen 1 en 2 vragen om een state of the art nieuw muziekcentrum op het gebied van duurzaamheid (energie, circulair). Alleen voor innovaties/innovatieve toepassingen op het gebied van duurzaamheid zijn EU-middelen beschikbaar, niet voor 'business as usual'. Het nieuwe muziekcentrum zal koploper moeten zijn voor deze projecten. Samenwerking met het MKB/bedrijfsleven en kennisinstellingen ligt voor de hand. **Inzet op deze projectrichtingen vraagt om een ambitieus plan en tijdige anticipatie**, zodat deze uitgangspunten integraal meegenomen kunnen worden in de ontwikkeling van het nieuwe muziekcentrum. Het programma van eisen dat wordt ontwikkeld voor het nieuwe muziekcentrum kan hierbij de toon zetten.
- Het op een innovatieve en efficiënte manier toekomstbestendig (nieuwe bouwmethoden, - technieken, -materialen) maken van gebouwen tegen aardbevingsschade kan een interessant thema zijn binnen de programma's EFRO NN en Interreg NWE. De prioriteiten van beide programma's bieden op dit moment een opening voor aardbevingsbestendig/klimaatbestendig bouwen, maar de details zijn nog niet bekend. **Wij raden aan om bij interesse in dit thema een mogelijk projectidee op een A4 te zetten en dit te bespreken met de programmasecretariaten van de betreffende programma's.**
- Zie de potentiële Europese financiering ook als middel om SPOT en **het nieuwe muziekcentrum internationaal te positioneren** als een Europese venue voor experimentele- en innovatietoepassingen op zowel bouw als exploitatieniveau.
- Wij verwijzen verder graag naar de **conclusies en aanbevelingen in de Financiële Verkenning** die door BECCA Europe is opgeleverd in juli 2019.

Kansrijke projectrichtingen

In de Toekomstvisie 'Ontmoet, beleef 2027' voor het Muziekcentrum Groningen is de ambitie opgenomen om het nieuwe muziekcentrum een eyecatcher te laten zijn die de omgeving siert. Het gebouw moet uitnodigend en open zijn, en moet waarde toevoegen aan het gebied. Momenteel wordt nagedacht over de contouren van het gebouw en wordt toegewerkt naar een programma van eisen. Dit betekent dat op dit moment nog niet bekend is hoe het muziekcentrum eruit gaat zien en ingericht wordt en welke uitgangspunten gehanteerd zullen worden. Dit stadium is het moment om interessante koppelingen met EU-programma's te verkennen en te signaleren, zodat deze meegenomen kunnen worden in het programma van eisen, en daarmee in de bouw. De projectrichtingen (1) gebouw en (2) inrichting moeten dan ook gezien worden als projectrichtingen waarop ingezet *kan* worden, de daadwerkelijke kansrijkheid hangt samen met de innovatieve elementen die in het programma van eisen worden meegenomen en later worden vertaald naar het gebouw. In projectrichting 3 kijken we naar de programmering, met op korte termijn kansen voor de ontwikkelingen binnen LeerWerk en op de langere termijn ook voor andere thema's Europese culturele samenwerking en talentontwikkeling, burgerparticipatie en sociale cohesie.

Projectrichting 1: Gebouw

De EU-programma's bieden kansen voor de bouw van het nieuwe muziekcentrum. Met name koppelingen met innovaties op gebied van energie en de circulaire economie zijn interessant. Voor deze twee kansen kijken we op basis van de beschikbare informatie binnen de EU-programma's op het moment van schrijven (maart 2021), naar raakvlakken en financieringskansen in de programma's. De mogelijkheden binnen de meest kansrijke programma's – Interreg North West Europe (NWE), Interreg North Sea Region (NSR) en EFRO Noord-Nederland (NN) – zijn uitgelicht.

De Europese Unie streeft ernaar om in 2050 klimaatneutraal te zijn². Om deze doelstelling te behalen, is het noodzaak om koolstofvrije energiesystemen te creëren en implementeren, en om efficiënt gebruik van hulpbronnen te stimuleren door over te schakelen naar een schone, circulaire economie. De nieuwe EU-programmaperiode 2021-2027 biedt daarom kansen om innovaties rondom energiezuinig/neutraal bouwen en circulair bouwen te stimuleren. Dit zijn twee interessante richtingen voor de bouw van een nieuw muziekcentrum, onder andere omdat het waarde toevoegt aan het gebouw en het bij kan dragen aan het imago van het muziekcentrum. Ook sluiten de richtingen aan bij de ambitie van de gemeente Groningen om CO₂-neutraal te zijn in 2035, en circulair te zijn in 2050.

De programma's Interreg North West Europe (NWE), Interreg North Sea Region (NSR) en EFRO Noord-Nederland (EFRO NN) bieden kansen voor cofinanciering voor de bouw van een energiezuinig en/of circulair muziekgebouw, mits aan de voorwaarden en het ambitieniveau van de programma's wordt voldaan. Onderstaand volgt eerst een introductie van de drie programma's. Vervolgens wordt ingegaan op de mogelijkheden die de programma's bieden voor de bouw van een nieuw muziekcentrum.

² Zie de EU Green Deal; https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

Interreg North West Europe (NWE) / Interreg North Sea Region (NSR)

Interreg North West Europe en Interreg North Sea Region zijn transnationale programma's gericht op innovatie. De prioriteiten verschillen per programma, maar de voorwaarden en het type projecten (demonstratieprojecten, projecten tussen onderzoeksfase en naar de markt brengen, opschalen) zijn vergelijkbaar. De programma's zijn gericht op hogere TRL-levels (zie bijlage 3): dus geen experimenten, fundamenteel onderzoek of pilots. Alle type partners zijn welkom. Een partnerschap bestaat uit minstens 3 partners uit 3 verschillende landen binnen het programmagebied³.

Interreg NWE zet in de nieuwe programmaperiode onder andere in op de energietransitie en de transitie naar een circulaire economie. Interreg NSR biedt mogelijkheden om Europese subsidie aan te vragen voor projecten die zich specifiek richten op energie-efficiëntie en de circulaire economie. Om inspiratie te bieden voor het type projecten en thema's waaraan kan worden gedacht, zijn in het onderstaande kader een aantal projecten uit de vorige programmaperiode beschreven. De verwachting is dat dit type projecten ook in de nieuwe programma's een plek zouden kunnen krijgen.

Voorbeeldprojecten

Interreg NWE

- **UP STRAW:** CO2-reductie door middel van isolatie met stro en klei. Door optimale isolatie hoeft er minder gestookt of gekoeld te worden, waardoor er CO2-reductie plaatsvindt. Deze nieuwe techniek wordt toegepast in vijf projecten in Engeland, België, Nederland, Duitsland en Frankrijk: gebouwen gemaakt van balen, omwikkeld met stro en gemaakt met prefab stropanelen.
- **FCRBE:** toepassing van hergebruikte bouwmaterialen in 36 pilotprojecten in Noordwest Europe, zowel in sloopprojecten als toepassing in nieuwe gebouwen en bij renovatie.

Interreg NSR

- **ProCirc:** testen, implementeren en leren hoe circulaire economie en aanbesteden samen kunnen gaan. Hierbij is in 30 projecten circulair aanbesteed.

EFRO Noord-Nederland (EFRO NN)

EFRO NN is gericht op regionale ontwikkeling door innovatie in Noord-Nederland. Doel van het programma is het vergroten van het innovatief vermogen van het mkb en het versterken van het Noord-Nederlandse innovatie-ecosysteem, door middel van lokale samenwerking. De doelgroep van het programma is het mkb, in samenspel met kennis- en onderwijsinstellingen, overheden en maatschappelijke organisaties in Noord-Nederland. Als bepaalde kennis niet beschikbaar is in Noord-Nederland, is het ook mogelijk om samen te werken met een partner buiten de regio.

EFRO NN ondersteunt verschillende type projecten: pilots, demonstratie- en opschaalprojecten en projecten tussen onderzoeksfase en naar de markt brengen. Zowel voor het thema energie als het thema circulaire economie zijn er dan ook (koppel)kansen in relatie tot de bouw van het nieuwe muziekcentrum. Om een beeld te geven van mogelijke projecten, zijn in het kader op de volgende bladzijde een aantal inspirerende projecten uit de vorige programmaperiode beschreven die ook in de nieuwe programmaperiode een plek zouden kunnen krijgen.

³ Het programmagebied van Interreg NWE beslaat Nederland, Luxemburg, Ierland, België en delen van Frankrijk en Duitsland. Het programmagebied van Interreg NSR bestaat uit Nederland, Denemarken en delen van Frankrijk, België, Duitsland, Zweden en Noorwegen.

Projecten rondom het thema energie

De energietransitie is een van de opgaven waar EFRO NN zich op richt. Denk bijvoorbeeld aan het opstarten van een traject rondom innovaties die bijdragen aan de energietransitie. Om in aanmerking te komen voor EU-subsidie van het EFRO NN-programma is het echter van belang dat er gezocht wordt naar samenwerkingspartners binnen het mkb en eventueel kennisinstellingen. **Voor SPOT is het aanbevolen om een netwerk op te bouwen met het mkb en lectoraten/kennisinstellingen die zich bezighouden met innovaties op vlak van energiezuinig en energieneutraal bouwen.**

Projecten rondom het thema circulaire economie

Binnen het EFRO NN-programma is het ook mogelijk om een projectaanvraag in te dienen rondom het thema circulaire economie. Ook hier is het noodzaak om samen te werken met het mkb en eventueel kennisinstellingen.

EFRO Noord-Nederland

Prototype Frisbouw: bouw van een volwaardig prototype woning met een uniek nieuw prefab bouwsysteem van natuurlijke dampopen materialen. Deze 'frisse gebouwen' zorgen voor energiebesparing, minder luchtvervuiling, verlaging gezondheidsklachten en ziekteverzuim. Het project is uitgevoerd door een aantal bouw- en materiaalbedrijven.

GOW! Proeftuin: ontwikkelen, integreren en valoriseren van duurzame en circulaire bouwinnovaties. Ontwikkellende bouwer Van Wijnen neemt in samenwerking met partners het initiatief om te investeren in de realisatie van een open innovatie omgeving voor de Gebouwde (G) Omgeving (O) op Wijkniveau (W): de GOW! proeftuin. Een on-site en online omgeving voor marktgerichte co-creatie van individuele/integrale (circulaire) oplossingen gericht op een versnelde en kosten efficiënte verduurzaming op grote schaal van de gebouwde omgeving in Noord-Nederland.

Kansen overige EU-programma's

Naast de bovenstaande EU-programma's is ook gekeken naar mogelijkheden binnen andere programma's (zie bijlage 1 met de kansenmatrix). Deze bleken minder kansrijk. In de matrix zijn echter nog een paar andere koppelingen tussen EU-programma's en de bouw van een nieuw muziekcentrum zichtbaar. Deze koppelingen zijn niet in deze notitie toegelicht, om de volgende redenen:

- European Urban Initiative (EUI) biedt wellicht mogelijkheden voor de bouw van een nieuw muziekcentrum. Het programma is echter niet opgenomen in deze notitie, omdat er nog nauwelijks iets over de inhoud bekend is. Het is dus onzeker wat de prioriteiten zijn, en waar de kansen liggen voor het nieuwe muziekcentrum. Daarnaast moeten EUI-projecten heel innovatief en experimenteel zijn, is er veel concurrentie en moet de aanvrager veel EU-ervaring hebben. Om deze redenen lijkt projecten binnen EUI niet voor de hand te liggen, maar is het ook niet uitgesloten.
- Binnen Horizon Europe is het mogelijk om projectaanvragen rondom de thema's energietransitie en circulaire economie in te dienen. Het programma is echter meer gericht op onderzoek en daarnaast vragen Horizon Europe-projecten om veel EU-ervaring. Wij raden dan ook niet aan om op dit programma in te zetten.
- Interreg Europe biedt mogelijkheden om ervaringen met succesvolle regio's uit te wisselen, met als doel het verbeteren van beleid en starten van nieuwe (EU)projecten vanuit de kennis die in het project is

opgedaan. Omdat kennisuitwisseling centraal staat, is er verder geen aandacht aan deze mogelijkheid besteed.

Toekomstbestendig bouwen in aardbevingsgebied

Het op een innovatieve en efficiënte manier toekomstbestendig maken van gebouwen tegen aardbevings schade kan een interessant thema zijn binnen de programma EFRO NN en Interreg NWE. Binnen EFRO NN kan samen met MKB en kennisinstellingen worden opgetrokken om aardbevingsbestendige bouwmethoden-, technieken en materialen te testen. Het Interreg NWE programma lijkt een opening te bieden binnen de doelen “SO 2.4: Promoting climate change adaptation and disaster risk prevention resilience” of “SO 1.1: Developing and enhancing research and innovation capacities and the uptake of advanced technologies”. De details van deze doelen zijn echter nog niet bekend gemaakt. Wij raden aan om publicaties over de toekomst van het programma te blijven monitoren op <https://www.nweurope.eu/future-nwe-programme/thematic-orientation/> en bij publicatie van de openstelling(en) contact op te nemen met RVO (ge.huismans@rvo.nl / esther.veenendaal@rvo.nl) om te verkennen of zij mogelijkheden zijn voor projectideeën over aardbevingsbestendig bouwen.

Veel regio's in Europa hebben te maken met de preventie van natuurrampen (al dan niet man-made). Samenwerking met Europese partners hoeft zich dan ook niet per se op aardbevingen te richten, maar kan ook op bredere ramppreventie richten. Kernbegrippen in de EU zijn ‘resilience’ en ‘natural disaster prevention / risk reduction’.

Vervolgstep

De eerste stap is om na te denken over deze geschetste ontwikkelrichtingen. Passen deze ontwikkelrichtingen bij de (duurzame) ambities voor het muziekgebouw? Als het antwoord daarop positief is, kunnen deze een plek krijgen in het programma van eisen en nader worden vormgegeven met de partners in de regio. Wanneer het idee/de ideeën stevig staan, kan gezocht worden naar de match met één van de genoemde EU-programma's. Omdat de start van de bouw voorzien is in de tweede helft van dit decennium, raden wij aan twee jaar voor de start van de bouw te oriënteren op een geschikte openstelling, zodat voldoende tijd beschikbaar is om een eventuele aanvraag op te stellen en bouw en EU-project gelijktijdig te laten plaatsvinden.

Korte samenvatting

Wat zou het doel kunnen zijn?	Klimaatneutraal muziekcentrum, met ambitieuze en innovatie elementen die bijdragen aan de energie- en grondstoffentransitie.
Bij welk Europees of Nationaal doel sluit het doel aan of voor welk (inter)nationaal probleem biedt dit project een oplossing?	Dit doel sluit aan bij de ambities van de EU voor een ‘groener’ en koolstofarm Europa door te investeren in innovaties op het gebied van de energietransitie, hernieuwbare energie, reductie van broeikasgassen, circulaire economie en grondstoffenefficiëntie. Ook de gemeente Groningen zet in op deze groene transitie, met speciale aandacht voor de energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie.

<p>Wat zijn de activiteiten die je kunt gaan doen? Hoe moeten de beoogde resultaten bereikt worden? Hoe weet je of het project geslaagd is?</p>	<p>Er zijn een aantal sporen waarop ingezet kan worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Testen of demonstreren van innovatieve technieken en toepassen van circulaire materialen - Opschalen van bewezen technieken en toepassing van circulaire materialen in de bouw van het muziekcentrum. Het vernieuwende element zit in de schaalgrootte; lukt het om deze technieken die op kleinere schaal zijn toegepast, ook toe te passen op de grote schaal van het muziekcentrum? - Duurzaam aanbesteden van (onderdelen) van de bouw <p>Het succes van deze drie richtingen vereist nauwe samenwerking met het mkb/bedrijfsleven voor toepassing in de bouw en mogelijk ook samenwerking met kennisinstellingen om de laatste innovatie en inzichten mee te kunnen nemen in het ontwerp, bouw en eventueel monitoring van de resultaten.</p>
<p>Wanneer kan de uitvoering van het project starten?</p>	<p>De projectstart kan samenvallen met de bouw van het muziekcentrum. Hiervoor moet eerst een programma van eisen worden goedgekeurd. De in deze projectrichting geschetste ideeën kunnen als inspiratie dienen voor het programma van eisen.</p>
<p>Wat is de totale duur van het project?</p>	<p>Interreg NWE/NSR: naar verwachting 3-4 jaar EFRO NN: naar verwachting 1-3 jaar De duur is afhankelijk van de openstelling (call)</p>
<p>Wanneer wordt het project afgesloten?</p>	<p>Afhankelijk van start van de bouw.</p>
<p>Zijn er ook risico's?</p>	<p>Er bestaat een risico om de subsidie mis te lopen doordat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Start van de bouw niet samenhangt met thema van openstaande call(s) - Het programma van eisen geen elementen bevat die innovatief genoeg zijn voor EU-projecten

Betrokkenen

<p>Welke partij is verantwoordelijk voor dit project? Welke rol heeft de gemeente Groningen in dit project? Welke activiteiten doen we zelf en welke niet? En wat is voor ons de toegevoegde waarde?</p>	<p>SPOT in combinatie met de ontwerper, aannemer en eventuele onderaannemers zijn primair aan zet. De gemeente Groningen heeft een belangrijke rol in de (co)financiering van het muziekcentrum. Mogelijk is het voldoen aan de klimaatdoelen van de gemeente Groningen voorwaardelijk voor het verkrijgen van (co)financiering van de gemeente.</p>
<p>Welke andere (mogelijke) partners kunnen betrokken worden en wat is hun rol?</p>	<p>Interreg NWE/NSR vereist een partnerschap met minimaal 2 andere partners uit andere landen binnen het programmagebied. Kansrijke subsidieaanvragen bestaan vaak uit 5-8 partners waarin het merendeel van de landen uit het programmagebied vertegenwoordigd is en bevatten partners uit de triple helix: overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven.</p> <p>EFRO NN: omdat EFRO is gericht op het innovatiever maken van het mkb ligt samenwerking met het mkb voor de hand; dit kan uiteraard de aannemer zijn, maar ook bijvoorbeeld installateurs. Ook kan samenwerking gezocht worden met</p>

	<p>kennisinstellingen. Het gaat dan niet om onderzoek, maar om het toepassen van (innovatie)kennis in pilots en demonstratieprojecten.</p> <p>Mogelijke samenwerkingen kunnen bijvoorbeeld gezocht worden met BuildinG (kennis- en innovatiecentrum voor bouw en infra Noord-Nederland); mbo-scholen, waaronder Friese Poort, Friesland college, Nordwin College en/of Noorderpoort, en NHL Stenden Hogeschool en Energy Academy.</p>
Moeten we in de gemeente of regio nog meer partners betrekken, zo ja, wie?	Dat is niet direct noodzakelijk. Wel kan nagedacht worden hoe het project en de resultaten na afloop opgeschaald kunnen worden. Wellicht dat daaruit een aantal 'volgende' partijen kunnen worden benoemd die de resultaten van het project ook in hun projecten en activiteiten kunnen toepassen. Het maakt de aanvraag sterker door in de aanvraagfase al contact met deze partijen op te zoeken en deze te benoemen in de aanvraag.

Financiën

Hoe groot is het gehele benodigde budget voor het project?	<p>Interreg-project: Tussen 2-9 miljoen per project</p> <p>EFRO NN-project: €100.000 tot (bij uitzondering) één of enkele miljoenen per project</p> <p>Dit betreft een verwachting. De precieze bandbreedte is verschillend per openstelling en op het moment van schrijven nog niet bekend.</p>
Hoe groot is het beoogde budget voor de gemeente (en hoeveel voor de andere partners)?	Interreg NWE/NSR: 50-60% cofinanciering (naar verwachting)
Hoeveel geld hebben we zelf (nodig) om te co-financieren? Is dat al gedekt of niet?	Interreg NWE/NSR: 40% (vanuit NWE kan je cofinanciering dekken met geld wat je zelf in project steekt)
Mogelijke strategie/lobby boodschap	Het nieuwe muziekcentrum is een eyecatcher voor de omgeving en een duurzame inspiratiebron voor podia in heel Europa. Het gebouw is volledig energieneutraal en het gebouw is ontworpen volgens de principes van de circulaire economie.

Achtergrondinformatie/links:

- <https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/interreg-2014-2020/north-west-europe>
- <https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/interreg-2014-2020/north-sea-region>
- <https://www.nweurope.eu/news-events/events/nwe-networking-events>
- <https://www.snn.nl/over-snn/snn-als-dienstverlener-subsidies/op-efro>

Projectrichting 2: Circulaire inrichting

Zoals eerder vermeld wordt momenteel nagedacht over de contouren van het nieuw muziekcentrum en toegewerkt naar een programma van eisen. Net als de buitenkant van het gebouw, is het ook belangrijk om in deze fase al na te denken over de duurzame binnenkant van het nieuwe muziekcentrum: welke materialen en stromen zijn daar die circulair opgepakt kunnen worden? Op dat thema liggen volop EU-subsidiekansen. In deze projectrichting noemen we een aantal voorbeelden waaraan gedacht kan worden, als inspiratie voor mogelijke EU-projecten als het gebouw wordt ingericht en in gebruik is genomen.

Net als bij het ontwerp en de bouw van het muziekgebouw zijn de meest geschikte EU-programma's voor deze projectrichting de Interreg-programma's North Sea Region en Noordwest-Europa en – dichterbij huis – het EFRO-programma Noord-Nederland. Voor een beschrijving van deze programma's en hun prioriteiten verwijzing wij dan ook naar projectrichting 1 en de beschrijving van deze programma's op pagina 31. Hieronder benoemen we drie voorbeelden van circulaire projectrichtingen waaraan gedacht kan worden; alle genoemde voorbeelden bieden kansen binnen de EU-programma's, mits deze op vernieuwende wijze, met de juiste partners en op passend schaalniveau worden uitgevoerd. Ook lichten we in een kader drie projecten (één per programma) uit de vorige programmaperiode uit.

Systemen

Een circulair gebouw werkt net als een Fairphone: het bestaat uit meerdere modules die in elkaar passen, maar ook individueel vervangen of geüpgraded kunnen worden. De zalen, de stoelen, de bar, de garderobe zijn allen losse modules. Circulaire principes die hierbij horen zijn modulair en remontabel ontwerpen, waarbij veelvuldig wordt gewerkt met standaardcomponenten, maten en verbindingen. Bij toepassing ontstaat een adaptief gebouw en inrichting.

Materiaalgebruik

Welke materialen pas je toe bij de inrichting van de zalen? In de circulaire economie staan gerecycled, biobased, lokale en gezonde materialen centraal. Deze materialen hebben een lage CO₂-voetafdruk, minder afval, zijn een stimulans voor de lokale economie en reduceren vervuiling door transport en dragen bij aan een hoge luchtkwaliteit in het gebouw.

Afvalstromen

De vele bezoekers van het toekomstige muziekcentrum zorgen voor grote afvalstromen: verpakkingsmateriaal, bakers, ontlasting, water, schoonmaakmiddelen, etc. Op festivals is (en wordt) volop geëxperimenteerd om deze afvalstromen zo goed mogelijk in te zamelen, te verwerken in nieuwe producten of warmte uit te winnen. Deze 'fieldlabs' zouden ook binnen het nieuwe muziekgebouw een plek kunnen krijgen.

Voorbeelden van projecten uit de vorige programmaperiode die een plek zouden kunnen krijgen in de nieuwe programmaperiode.

Interreg NWE

Cirmap: de afkorting van dit project staat voor Circular economy via customisable furniture with Recycled MAterials for public Places. In dit project wordt gezocht naar alternatief materiaalgebruik voor meubilair in de openbare ruimte. Daarbij wordt bijvoorbeeld gekeken naar hergebruik van beton en 3D-geprinte oplossingen.

Interreg NSR

Zimprez: dit project is gericht op het implementeren van energiebesparende maatregelen in scholen, zodat de energieconsumptie wordt teruggedrongen en het comfort wordt verhoogd. Gedragsverandering staat centraal. Binnen met name Interreg NWE en NSR zou het ook voor het muziekcentrum mogelijk zijn om een project te starten waarin deze gedragscomponent met betrekking tot energie en circulaire economie centraal staat.

EFRO NN

Innofest: Innofest biedt acht festivals in Noord-Nederland aan als living labs voor innovatie. Net als in het echt zijn daar uitdagingen op gebied van onder andere energie en afval. Dat maakt festivals een perfecte testomgeving om samen te werken aan prototypes en experimentele technieken. En als een idee op een festival werkt, dan kan het ook in de echte wereld werken. Dit maakt festivals een aantrekkelijke plek voor ondernemers, MKB, startups, kennisinstellingen en creatieven om hun innovaties uit te proberen, voordat ze op de markt gebracht worden. Eurosonic Noorderslag, waaronder de editie van januari 2021, is één de festivals die fungeert als living lab.

Vervolgstap

De eerste stap is om na te denken over deze geschetste ontwikkelrichtingen. Passen deze ontwikkelrichtingen bij de (duurzame) ambities voor het muziekgebouw? Als het antwoord daarop positief is, kunnen deze een plek krijgen in het programma van eisen en nader vormgegeven met de partners in de regio. Wanneer het idee/de ideeën stevig staan, kan gezocht worden naar de match met één van de genoemde EU-programma's. Omdat de start van de bouw voorzien is in de tweede helft van dit decennium, raden wij aan twee jaar voor de start van de bouw te oriënteren op een geschikte openstelling, zodat voldoende tijd beschikbaar is om een eventuele aanvraag op te stellen en bouw en EU-project gelijktijdig te laten plaatsvinden.

Korte samenvatting

Wat kan het doel van het project zijn?	Het implementeren van circulaire systemen, materiaalgebruik en/of anders omgaan met afvalstromen
Bij welk Europees of Nationaal doel sluit het projectdoel aan of voor welk (inter)nationaal probleem biedt dit project een oplossing?	Het doel sluit aan bij de ambities van de EU om een 'groener' en koolstofarm Europa te creëren door te investeren in innovaties op gebied van de circulaire economie en grondstoffenefficiëntie. Ook de gemeente Groningen zet in op de circulaire economie.
Wat zijn de activiteiten die je kunt gaan doen? Hoe moeten de beoogde resultaten bereikt worden?	Er zijn een aantal sporen waarop ingezet kan worden: <ul style="list-style-type: none">- Demonstratieprojecten, fieldlabs

Hoe weet je of het project geslaagd is?	<ul style="list-style-type: none"> - Opschalen van bewezen technieken en toepassing van circulaire materialen. Het vernieuwende element zit in de schaalgrootte; lukt het om deze technieken die op kleinere schaal zijn toegepast, ook toe te passen op de grote schaal van het muziekcentrum?
Wanneer kan de uitvoering van het project starten?	De projecten kunnen op z'n vroegst van start in de eindfase van de bouw (systemen en materialen) en wanneer het muziekgebouw geopend is (afvalstromen)
Wat is de totale duur van het project?	Interreg NWE/NSR: naar verwachting 3-4 jaar EFRO NN: naar verwachting 1-3 jaar De duur is afhankelijk van de openstelling (call)
Wanneer wordt het project afgesloten?	Afhankelijk van start van de bouw.
Zijn er ook Risico's?	Er bestaat een risico om de subsidie mis te lopen doordat: <ul style="list-style-type: none"> - Start van de bouw niet samenhangt met thema van openstaande call(s). - Het programma van eisen geen elementen bevat die innovatief genoeg zijn voor EU-projecten - In de periode 2027-2028 zijn er weinig EU-kansen omdat in die periode het nieuwe EU-programma wordt opgestart.

Betrokkenen

Welke partij is verantwoordelijk voor dit project? Welke rol heeft de gemeente Groningen in dit project? Welke activiteiten doen we zelf en welke niet? En wat is voor ons de toegevoegde waarde?	SPOT, samen aannemer(s), leveranciers. De gemeente Groningen heeft mogelijk een rol als (co)financiers bij de circulaire systeeminnovaties.
Welke andere (mogelijke) partners zijn bekend en wat is hun rol?	Als wordt ingezet op Interreg NWE/NSR: minimaal 2 andere partners uit programmagebied Als wordt ingezet op EFRO NN: mkb en/of kennisinstellingen
Moeten we in de gemeente of regio nog meer partners betrekken, zo ja, wie?	Interreg NWE/NSR vereist een partnerschap met minimaal 2 andere partners uit andere landen binnen het programmagebied. Kansrijke subsidieaanvragen bestaan vaak uit 5-8 partners waarin het merendeel van de landen uit het programmagebied vertegenwoordigd zijn en bevatten partners uit de triple helix: overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven. EFRO NN: omdat EFRO is gericht op het innovatiever maken van het MKB ligt samenwerking met het MKB voor de hand; dit kan uiteraard de aannemer zijn, maar ook bijvoorbeeld installateurs. Ook kan samenwerking gezocht worden met kennisinstellingen. Het gaat dan niet om onderzoek, maar om het toepassen van (innovatie)kennis in pilots en demonstratieprojecten. Mogelijke samenwerkingen voor het systeem en materiaalgebruik kunnen bijvoorbeeld gezocht worden met

	BuildinG (kennis- en innovatiecentrum voor bouw en infra Noord-Nederland); mbo-scholen, waaronder Friese Poort, Friesland college, Nordwin College en/of Noorderpoort, NHL Stenden Hogeschool.)
--	---

Financiën

Hoe groot is het gehele benodigde budget voor het project?	Interreg-project: Tussen 2-9 miljoen per project EFRO NN-project: €100.000 tot (bij uitzondering) één of enkele miljoenen per project Dit betreft een verwachting. De precieze bandbreedte is verschillend per openstelling en op het moment van schrijven nog niet bekend.
Hoe groot is het beoogde budget voor de gemeente (en hoeveel voor de andere partners)?	Interreg NWE/NSR: 50-60% cofinanciering (naar verwachting)
Hoeveel geld hebben we zelf (nodig) om te co-financieren? Is dat al gedekt of niet?	Interreg NWE/NSR: 40% (vanuit NWE kun je cofinanciering dekken vanuit geld wat je zelf in project steekt)
Mogelijke strategie/lobby boodschap	De inrichting van het muziekcentrum is circulair en modulair. Zo beschikt het muziekcentrum over een adaptieve inrichting die aangepast kan worden aan de wensen en behoeften van de bezoekers. Door het gebruik van circulaire materialen en lokale stromen biedt het muziekcentrum een duurzame en gezond verblijfsklimaat en is het een stimulans voor de lokale economie. Tegelijkertijd is het muziekcentrum een fieldlab waarin innovatieve manieren van het omgaan met (afval)stromen kunnen worden getest.

Projectrichting 3: Programmering

De invulling van de programmering voor het nieuwe muziekcentrum is nog ver weg, met een geplande opening in 2030. Tegen die tijd is de huidige programmaperiode van de EU vervangen door een volgende, waarover op dit moment nog niets te zeggen valt. Wel leert het verleden dat veel thema's uit vorige programmaperiodes ook terug te vinden zijn in de nieuwe programmaperiodes. Tegelijk is SPOT Groningen al wel in voorbereiding op de invulling en programmering van het nieuwe muziekcentrum op allerlei vlak met het project LeerWerk. Gezien de raakvlakken met Europese prioriteiten worden de kansen voor deze programmaliijn hieronder verder toegelicht.

LeerWerk is een programmaliijn binnen SPOT Groningen en een samenwerking met vier Noord-Nederlandse onderwijsinstellingen: De Noorderpoort, Alfa College, Hanzehogeschool en Stenden/NHL. Doel is om een constante verbinding tussen het onderwijs en de beroepspraktijk van een podiumkunstinstituut te bewerkstelligen. Dit wordt al in praktijk vormgegeven in de huidige Oosterpoort maar expliciet wordt de nieuwbouw van het nieuwe muziekcentrum als kans aangegrepen om met deze samenwerking van nog grotere waarde te zijn voor de stad Groningen.

De methodiek van LeerWerk sluit aan bij een trend in het middelbaar en hoger onderwijs om steeds meer praktijkgerichte leerervaringen aan te bieden aan studenten. De deelnemende onderwijsinstellingen zijn daarom enthousiast over LeerWerk. Een dergelijke methodiek wordt in de podiumkunsten nog beperkt toegepast, zeker in de slimme combinatie met een te ontwikkelen muziekcentrum waar veel onderzoeksvragen nog openliggen. Voor deze projectrichting kijken we op basis van de beschikbare informatie binnen de EU-programma's naar raakvlakken en financieringskansen in de programma's Erasmus+ (onderwijs) en Digital Europe (digitale vaardigheden).

De opzet van LeerWerk is die van een continue structuur voor het initiëren, onderzoeken en uitvoeren van aan de nieuwbouw gerelateerde, specifieke thema's. Deze structuur is op meerdere manieren relevant in het licht van Europese financiering. Zowel LeerWerk als onderwijsmodel, als de specifieke projecten kunnen met Europese cofinanciering ondersteund worden, mits wordt toegewerkt naar of rekening gehouden wordt met de voorwaarden die de EU stelt binnen verschillende subsidieprogramma's.

LeerWerk x Erasmus+ Programma

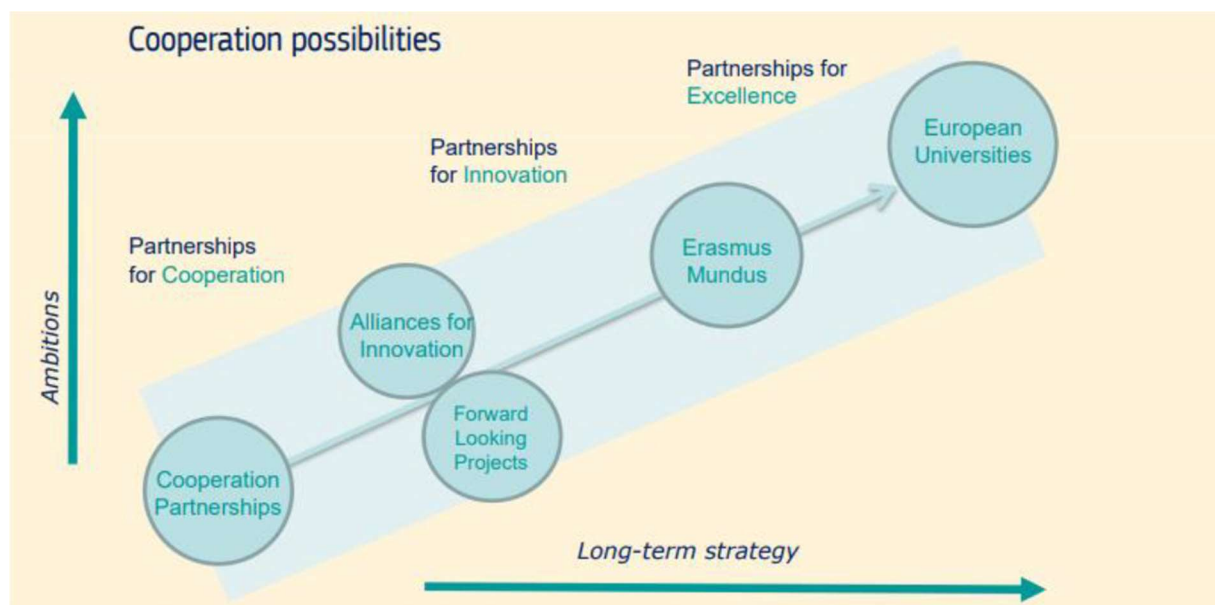
Als onderwijsmodel kan LeerWerk in de komende jaren worden ingezet vanuit SPOT en/of (een van) de onderwijsinstellingen voor subsidieaanvragen binnen verschillende regelingen van het *Erasmus+ Programma* voor onderwijs en educatie. Het nieuwe Erasmus+ Programma (2021-2027) heeft als doel om toe te werken naar een 'European Education Area' waarin goede verbindingen bestaan tussen de onderwijssectoren van verschillende landen alsmede tussen onderwijs en andere sectoren, waarin samenwerking, inclusiviteit, creativiteit en innovaties in onderwijs en training wordt bevorderd.

Het is duidelijk dat LeerWerk op deze doelen aansluit. Echter, er zijn ook belangrijke voorwaarden waaraan voldaan moet worden om gefinancierd te worden, en de mate van financiering lijkt vooralsnog beperkt (van ongeveer € 60.000,- tot € 400.000,- per projectaanvraag). Er kan wel direct begonnen worden met het verwerven van financiering - de eerste deadline is al in mei 2021. Erasmus+ maakt onderscheid tussen projecten voor middelbaar beroepsonderwijs en hoger beroepsonderwijs, wat een complicerende factor is maar ook mogelijkheden biedt. Met het oog op de lange termijn is het mogelijk om opeenvolgende en gelijktijdige subsidietrajecten te ontwikkelen om LeerWerk in een internationale context te positioneren. Een dergelijke aanpak kan in de komende jaren de nieuwbouwplannen mede vormgeven en ondersteunen.

Verschillende Erasmus+ regelingen

LeerWerk valt mogelijk binnen twee typen financiering vanuit Erasmus+. Over *Cooperation Partnerships* is momenteel het meest bekend en hiervoor gelden de hieronder beschreven voorwaarden voor partnerschap, activiteiten en vergoedingen. Op korte termijn is het mogelijk om binnen deze regeling een subsidie aan te vragen voor de internationale positionering van LeerWerk. Op de langere termijn is het interessant om de deelname aan *Forward Looking Projects* en *Alliances for Innovation* te overwegen, die meer gericht zijn op onderwijsinnovatie en beleidsontwikkeling en ook hogere budgetten beschikbaar stellen (tot 4.000.000).

Voor SPOT is het aanbevolen om het besluit over subsidietrajecten richting Erasmus+ in goed overleg met de onderwijsinstellingen te nemen, aangezien zij meer ervaring hebben met dergelijke subsidies.

Europees partnerschap

Erasmus+ is een programma dat rechtstreeks door de Europese Commissie wordt geïmplementeerd, ondersteund door uitvoeringsinstanties (Desks) op nationaal niveau. Om aanspraak te kunnen maken op financiering is een Europees samenwerkingsverband noodzakelijk: bij de voor LeerWerk relevante regelingen geldt een minimum van drie partners uit drie verschillende EU-landen. **Dit betekent dat, om op korte termijn gebruik te maken van deze financieringsmogelijkheid, minimaal twee internationale partners dienen te worden aangetrokken.** In de lijn met de LeerWerk-methodiek is het voor de hand liggend om partners te zoeken in een vergelijkbare combinatie van samenwerking tussen de podiumkunsten en onderwijs.

Vastgestelde activiteiten en vergoedingen

Het budget van Erasmus+ projecten wordt bepaald door vastgestelde activiteiten en vaste vergoedingen. Activiteiten zijn: bijeenkomsten met partners, onderwijs- en trainingsactiviteiten, het ontwikkelen van curricula en leermiddelen, en events waarin de opgedane kennis wordt gedeeld. Daarnaast geldt een vaste vergoeding voor projectmanagement per maand en reiskosten. De uiteindelijke vergoedingen per organisatie zijn daarmee beperkt; er is echter géén cofinanciering noodzakelijk. **Voor SPOT en partners geldt dat de kosten en baten goed tegen elkaar moeten worden afgewogen.**

Tijdslijn 2021-2022 en verder

De eerste deadline voor de regeling Cooperation Partnerships is 11 mei 2021 voor projecten gericht op het middelbaar beroepsonderwijs en 20 mei 2021 voor projecten gericht op het hoger onderwijs. Ronde twee heeft deadlines op respectievelijk 5 oktober en 3 november 2021, wat waarschijnlijk realistischer is. Al naar gelang de aanvragen worden afgekeurd of toegekend kunnen nieuwe aanvragen worden ingediend, nieuwe subsidiemogelijkheden worden gemonitord en bij afronding van een project vervolgaanvragen worden ingediend. Het is gangbaar dat organisaties in meerdere Erasmus+ projecten tegelijkertijd participeren, al dan niet als coördinator of partner. Dit is ook voor SPOT en/of de onderwijsinstellingen binnen LeerWerk mogelijk.

Gezien de methodiek van LeerWerk, waarbij in Labs gezamenlijk en projectmatig wordt gewerkt aan de vragen en uitdagingen die voor de nieuwbouw relevant zijn, is het tevens mogelijk om de resultaten van de Labs uit te werken tot nieuwe Europese projecten. Ter illustratie kan het StreamingLab worden genomen, waarin studenten van de NHL-opleiding Creative Business en Noorderpoort-opleiding Audiovisueel en Podiumtechniek samenwerken met de afdeling Podiumtechniek van SPOT. De toepassing van streamingtechnologieën in podiumkunstgebouwen heeft afgelopen jaar een vlucht genomen maar er zijn nog geen standaarden. SPOT Groningen kan, in het licht van de nieuwbouw, een samenwerkingsverband ontwikkelen met internationale partners met als focus om naar deze standaard toe te werken. Het is mogelijk om een dergelijk project gefinancierd te krijgen vanuit Digital Europe of Creative Europe.

LeerWerk kan als onderwijskundig kader parallel lopen aan de nieuwbouw en andere projectrichtingen voeden. De internationalisering van de programmalijn brengt verschillende kansen met zich mee. Kennisuitwisseling rondom de methodiek en de Lab-projecten heeft een direct positief effect op de kennis en vaardigheden van de betrokken professionals. Daarnaast kan uitwisseling van studenten en professionals een positieve motivatie geven aan alle deelnemers om er het beste uit te halen. Uiteindelijk staat de internationale samenwerking in het teken van de nieuwbouw, welke met de nieuw opgedane capaciteiten en kennis mogelijk effectiever kan worden gerealiseerd.

Naast Erasmus+ kunnen ook binnen **Digital Europe** en **Creative Europe** financieringskansen zijn voor Leerwerk. Beide programma's zijn momenteel nog niet gepubliceerd. Op basis van de beschikbare informatie geldt bij beide programma's in algemene termen dat eveneens een Europese samenwerking noodzakelijk is, waarbij lokale programma's gekoppeld kunnen worden aan internationale kennisuitwisseling en netwerkvorming met Europese partners.

Erasmus+

[Forensics and Creative Theatre](#): deze samenwerking tussen 7 EU-landen gebruikt een 'blended' onderwijsmethode waarbij forensisch onderzoek en theater wordt gebruikt om leerlingen tussen de 15 en de 18 leiderschapskwaliteiten bij te brengen. Het project gebruikt interactieve activiteiten en praktische ervaringen om de leerlingen met elkaar in contact te brengen. Dit project kan dienen als inspiratie voor SPOT Groningen voor het opzetten van een internationale samenwerking binnen LeerWerk.

Find your Way through Art: dit project brengt kunst en ondernemerschap samen door studenten uit 5 landen samen projecten op te laten zetten. De projectthema's waren gebaseerd op de (kunst) specialismen van de participerende scholen. De studenten maakten gebruik van apps om samen te werken, en de uitvoering vond plaats tijdens korte uitwisselingen met de leerlingen in de partnerlanden. Middels deze vorm van ondernemend leren deden leerlingen ervaring op met het opstarten van een project, de organisatie en de uitvoering ervan.

Kansen overige EU programma's

Naast bovenstaande kansen kan er ook nog gekeken worden naar het EFRO-programma Noord-Nederland en Interreg Duitsland-Nederland. Beiden fondsen bieden ook (beperkte) mogelijkheden op het gebied van beroepspraktijk, arbeidsmarkt en in het geval van Duitsland-Nederland ook uitwisseling.

- 'Human capital' en 'digitalisering' zijn beiden randvoorwaarden voor innovatie waar het **EFRO-programma** zich op zal richten in de komende programmaperiode. De kerndoelgroep van het EFRO-programma is MKB, dat kan samenwerken met kennis- en onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties. In een dergelijk uitgebreid consortium is het wellicht mogelijk om tot een project rond benodigde vaardigheden voor innovatie (waaronder digitalisering) te komen waar ook SPOT een rol in kan innemen. Startpunt hierbij zou contact zijn met kennis- en onderwijsinstellingen en MKB, bijvoorbeeld MKB-bedrijven die op het vlak van (digitale) techniek werkzaam zijn voor SPOT.
- Binnen **Interreg Duitsland-Nederland** zijn – in de publieke consultatie – enkele mogelijk interessante specifieke doelstellingen opgenomen onder prioriteiten 3 en 4:
 - Het verbeteren van de doeltreffendheid en inclusiviteit van de arbeidsmarkten en de toegang tot hoogwaardige werkgelegenheid door de ontwikkeling van sociale innovatie infrastructuur
 - Het verbeteren van de gelijke toegang tot inclusieve en hoogwaardige diensten op het gebied van onderwijs, opleiding en een leven lang leren door het ontwikkelen van infrastructuur, onder meer door het bevorderen van de veerkracht voor onderwijs en opleiding op afstand en online
 - Het opbouwen van wederzijds vertrouwen, met name door het aanmoedigen van people-to-people activiteiten

Deze specifieke doelstellingen bieden perspectief voor bijvoorbeeld projecten rond beroepspraktijk in relatie tot ofwel een inclusieve arbeidsmarkt, of inclusief onderwijs en leven lang leren. Daarvoor moet wel – per definitie – met ten minste één Duitse projectpartner worden samengewerkt. Ook moet goed gekeken worden naar de impact op de economie en leefbaarheid van de grensregio. Onder people-to-people activiteiten zou bijvoorbeeld een uitwisselingsproject kunnen vallen. Daarbij kan gedacht worden aan uitwisseling van personeel met bepaalde expertise tussen SPOT en een vergelijkbare instelling in bijvoorbeeld Oldenburg; uitwisselingsactiviteiten van groepen en organisaties die binnen SPOT actief zijn (een orkest, jeugdactiviteit e.d.) of zelfs een uitwisselingsproject voor publiek of bepaalde doelgroepen daarbinnen.

Algemene gegevens

Naam van het project:	LeerWerk
Steller/contactpersoon voor dit project Programma/directie verantwoordelijk voor uitvoering	Ronald Lowijs SPOT Groningen

Korte samenvatting

Wat is het doel van het project?	De internationale positionering van LeerWerk en kennisuitwisselingen van haar onderwijsmethodieken.
----------------------------------	---

Bij welk Europees of Nationaal doel sluit het projectdoel aan of voor welk (inter)nationaal probleem biedt dit project een oplossing?	Het projectdoel sluit aan bij het plan van de EU om per 2025 een European Education Area te realiseren. Specifiek draagt het bij aan de bevordering van toekomstgerichte vakgebieden, inclusieve deelname, meer interactie tussen praktijk, onderzoek en beleid en betere synergie tussen verschillende onderwijssectoren, in internationaal verband.
Wat wil je in het project gaan doen? Welke resultaten wil je bereiken?	Het uitwisselen van kennis en het ontwikkelen van vernieuwende producten en Leer-Werkmethoden staat centraal. Gezamenlijk vergroten de organisaties uit het partnerschap hun capaciteit om nationaal én internationaal niveau het verschil te maken binnen het middelbaar/hoger onderwijs.
Wat zijn de activiteiten die je gaat doen? Hoe moeten de beoogde resultaten bereikt worden? Hoe weet je of het project geslaagd is?	Door middel van internationale activiteiten, zoals gezamenlijke meetings, uitwisseling van studenten en professionals, evenementen en 'internationalisation at home', wordt gewerkt aan het versterken van de eigen organisatie en de (internationale) netwerken. Het project is geslaagd wanneer er een duurzame samenwerking ontstaat met Europese partners in het versterken van de praktijkgerichte invulling van podiumkunst-gerelateerde curricula.
Wanneer start de uitvoering van het project?	Tussen 1 november 2021 en 28 februari 2022
Wat is de totale duur van het project?	24 tot 36 maanden
Wanneer wordt het project afgesloten?	2023-2024
Zijn er ook Risico's?	De grootste risicofactor zit in het tot stand brengen van een partnerschap met twee verschillende onderwijsorganisaties uit twee andere landen. Dit kan ondervangen worden door de inzet van het netwerk van deelnemende Groninger onderwijsinstellingen

Betrokkenen:

Welke partij is verantwoordelijk voor dit project? Welke rol heeft de gemeente Groningen in dit project? Welke activiteiten doen we zelf en welke niet? En wat is voor ons de toegevoegde waarde?	SPOT Groningen.
Welke andere (mogelijke) partners zijn bekend en wat is hun rol?	NHL/Stenden, Noorderpoort, Alfa College, Hanze Hogeschool
Moeten er nog meer andere, internationale partners worden betrokken, zo ja, wie?	Ja. Het is noodzakelijk om vergelijkbare of complementaire samenwerkingsverbanden tussen podiumkunsten en onderwijs te betrekken uit andere EU- landen.
Moeten we in de gemeente of regio nog meer partners betrekken, zo ja, wie?	Nee

--	--

Financiën:

Hoe groot is het gehele benodigde budget voor het project?	€ 150.000,- tot maximaal € 400.000,- per gesubsidieerd project vanuit Erasmus+
Hoe groot is het beoogde budget voor de gemeente	30-40% van de subsidie
Hoeveel geld hebben we zelf (nodig) om te co-financieren? Is dat al gedekt of niet?	De regeling behoeft geen cofinanciering. Echter, niet alle personeelskosten worden volledig door de subsidie vergoed, dit is gemaximaliseerd per maand.
Strategie/lobby boodschap	SPOT Groningen (en het nieuwe muziekcentrum) biedt een internationaal gerenommeerd podium voor productie- en educatie-innovatie, en positioneert zich als een voorloper in Europa in cross-sectorale samenwerking met muziekpodia.

Achtergrondinformatie/links:

<https://www.erasmusplus.nl/actueel/nieuws/update-nieuw-programma-erasmus-2021-2027>

https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area_en

Europese partnerschappen en managementissues

Dit deel bevat informatie en advies over de (Europese) partnerschappen / consortia voor de projectrichtingen en het management van de projecten, zowel in de aanvraagfase als in de implementatiefase. Ook geven we de meest voorkomende managementissues weer die spelen bij het najagen van EU-financiering, de belangen van verschillende partijen en welke acties worden geadviseerd om hier slim en effectief leiding aan te geven.

Voor elke projectrichting zijn enkele mogelijke partnerschappen beschreven. Het algemene advies is om het netwerk van SPOT uit te breiden naast, maar ook via de bestaande samenwerkingen, zoals bij projectrichting LeerWerk. Het is belangrijk om op zoek te gaan naar Europese partners, aangezien dit vereist wordt binnen de meeste sectorale programma's. Daarnaast worden binnen de drie projectrichtingen specifieke activiteiten benoemd die passen bij het EU-programma. Het is dan ook belangrijk om partners te zoeken die, zoals bij de bouw, focussen op toepassing en uitvoering.

Projectrichtingen 1 en 2: gebouw en inrichting

Binnen de eerste projectrichting is het fundamenteel om partners te zoeken actief in de energie- en grondstoffentransitie. Voor Interreg NWE/NSR is het noodzakelijk om minimaal twee, maar idealiter 5 tot 8 internationale partners te zoeken. Een ideaal consortium bestaat daarbij uit een triplex helix samenwerking van overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven. De focus van EFRO ligt op het mkb; zij zullen of aanvrager zijn van een subsidie of een grote rol in de uitvoering hebben. Innovatieve, vernieuwende onderdelen van de bouw kunnen in aanmerking komen voor EFRO-subsidie. Dit kan in nauwe samenwerking met het mkb (aannemer, installateurs, etc.) worden uitgewerkt. Ook de betrokkenheid van kennisinstellingen in de regio bij een EFRO-project zijn een plus: zij kunnen bijdragen met hun *state of the art* kennis van de energie- en grondstoffen en leertrajecten aan het project koppelen.

Projectrichting 3: Programmering/LeerWerk

Voor de derde projectrichting kan de huidige samenwerking met Noorderpoort, Alfa College, Hanzehogeschool en Stenden/NHL worden versterkt om Leerwerk verder te ontwikkelen voor de fondsenaanvraag. Daarnaast is het noodzakelijk om minimaal twee internationale partners te zoeken. Hierbij zou een samenwerking met onderwijsinstellingen die podiumkunsten en onderwijs aan elkaar verbinden, ideaal zijn.

Overzicht van potentiële partners

	Type partner(s)	Acties
Projectrichtingen 1 en 2	<u>Interreg NWE/NSR</u> Partners uit het programmagebied	<u>Interreg NWE/NSR</u> Zoek minimaal 2 partners, idealiter 5-8 partners uit het programmagebied. Een combinatie van overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven is wenselijk.
	<u>EFRO NN</u>	<u>EFRO NN</u>

	mkb	Zoek mkb-partners voor ontwerp, bouw en inrichting: aannemers, installateurs, etc.
Projectrichting 3	Onderwijsinstellingen	Bouw op de huidige samenwerking Noorderpoort, Alfa College, Hanzehogeschool en Stenden/NHL en gebruik hun netwerk om nieuwe partners te vinden
	<u>Erasmus +</u> Europese partners	<u>Erasmus+</u> Minimaal twee Europese partners moeten worden gezocht. Hierbij kan worden gedacht aan Europese onderwijsinstellingen die podiumkunsten en onderwijs aan elkaar verbinden.

Top tien meest voorkomende EU-fundraising managementissues

1. De kip of het ei

De EU biedt veel verschillende, aantrekkelijke subsidies voor jouw ideeën. Het gevaar is echter dat gefixeerd wordt op één subsidie. Wij raden dan ook aan om niet te starten bij de subsidie, maar bij het projectidee – zoals we in deze roadmap hebben gedaan. Start met de noodzaak: wat is de uitdaging die je wilt oplossen? Welke meerwaarde kan EU-subsidie jou daarbij bieden? En welke meerwaarde kan jij voor de EU- en programmadoelen bieden? Denk na over wat jouw oplossing is voor de uitdaging die je wilt oplossen en hoe je deze wilt onderzoeken, of demonstreren/testen of kennis hierover wilt uitwisselen. Brainstorm hierover met collega's en potentiële partners en werk toe naar een project outline. Deze project outline helpt om de uitdaging en oplossing scherp te krijgen, kan dienen als pitch voor het vinden van potentiële partners en helpt subsidieadviseurs (bijvoorbeeld de contactpersonen bij de programma's) om goed advies te geven om het projectidee en de daaruit volgende aanvraag aan te scherpen.

2. De EU-taal spreken

Met jouw project draag je bij aan de EU en -programmadoelen. Zorg dan ook dat jouw projectidee aanhaakt op doelen belangrijk voor jouw thema en voor het programma belangrijke EU-doelen. Gaat je projectidee bijvoorbeeld over circulaire economie, zorg dan dat je beschrijft hoe jouw ideeën bijdragen aan het behalen van de doelen in het EU Circular Economy Action Plan. Door deze koppeling te leggen laat je zien dat je begrijpt waar de EU naar toe wilt werken en dat jij hier een bijdrage aan levert, wat weer zorgt voor een hogere kans op goedkeuring van je subsidieaanvraag.

3. Doorlooptijd en deadline

De openstellingen voor het indienen van subsidieaanvragen zijn gekoppeld aan strakke, definitieve deadlines. Indien de deadline om 12.00 ligt en je levert om 12.01 aan, ben je simpelweg te laat. Het systeem gaat op slot en er is geen enkele onderhandelingsruimte om dit nog op te lossen. In het ergste geval betekent dit dat je een jaar moet wachten of dat een openstelling zelfs helemaal niet meer terugkomt en je kans is verkeken. Begin dan ook op tijd aan het ontwikkelen van een subsidieaanvraag en zorg dat je tenminste een dag van tevoren gereed bent om de aanvraag in te dienen. Zo voorkom je ook eventuele technische issues.

Vaak gaat indiening van een subsidieaanvraag via een e-portal. In deze portal staat exact aangegeven welke onderdelen verplicht ingevuld moeten worden en wat bijvoorbeeld het maximumaantal tekens is. Zorg dat je op tijd bij het opstellen van de aanvraag goed in het oog hebt wat de voorwaarden in de e-portal zijn en zet een

conceptaanvraag minstens een aantal dagen de deadline al in de e-portal om vervelende last-minute verrassingen te voorkomen.

4. Kennis, kunde, ervaring en capaciteit

De EU biedt aantrekkelijke middelen. Om hier gebruik van te maken moet een serieuze inspanning worden gedaan. Dit vraagt om kennis, kunde, ervaring en capaciteit. Het is dan ook aan te bevelen deze ervaring in huis te hebben of halen. Dit kan door samen op te trekken met partners met EU-ervaring (waaronder gemeente Groningen) of deze expertise extern in te huren bij subsidieadviesbureaus/-experts. Bedenk ook van tevoren welke rol je in het project wil spelen: trekker (lead partner) of project partner. De rol van lead partner biedt vaak een hoger subsidiebedrag, maar bevat ook meer (administratieve) taken. Het is aan te bevelen deze trekkende rol zoveel mogelijk bij een partij te leggen met EU-ervaring, ook met het oog op de beoordeling van de subsidieaanvraag waarin dit als criterium wordt meegenomen.

5. Formats en indicatoren

Ieder EU-programma werkt met eigen formats en verplichte indicatoren of KPI's (Key Performance Indicators) waarmee de resultaten van de projecten kunnen worden gemonitord. Zorg voor een goede checklist of alle verplichte formats in beeld zijn en ingevuld zijn bij indienen. Neem indicatoren, targets en/of KPI's op in je projectplan die ambitieus, maar tevens haalbaar en realistisch zijn. Je zult bij uitvoering immers aan deze verwachtingen moeten voldoen of aannemelijk moeten maken waarom de resultaten anders zijn of niet gehaald zijn en hoe dit gecompenseerd wordt.

6. Vinden van de juiste partners

In de meeste EU-programma's staat samenwerking centraal, vaak ook over de grens. Het vinden van de juiste partners kan een tijdrovende klus zijn, dus begin hier tijdig aan. Daarbij kan gebruik gemaakt worden van bestaande netwerken; in de subsidieaanvraag komt het ook sterk over als je aan kunt geven dat al eerder succesvol is samengewerkt. Voor een aantal programma's is een ook 'partner search tool' beschikbaar, waarmee aan de hand van een korte toelichting/pitch partners gezocht kunnen worden. Ook (nationale) contactpersonen bij de EU-programma's kunnen meedenken over partners en eventuele koppelingen leggen tussen partners die aan dezelfde thematiek willen werken. Let per programma ook goed op welke combinatie van partners het programma graag ziet. Zo ziet het EFRO/OPNoord-programma graag triplex of quadruple helix samenwerkingen, waarin het mkb/bedrijfsleven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en overheden samen optrekken.

Het opbouwen en onderhouden van goede relaties met je partners is essentieel voor het succes van een door de EU gefinancierd project. Elk financieringsprogramma en elke oproep heeft zijn specifieke kenmerken. Daarom moeten partners dienovereenkomstig worden gekozen. Het is belangrijk om partners te selecteren op basis van complementariteit, ervaring, geografisch evenwicht en expertise als algemene regel. Naast het gebruik maken van het directe eigen netwerk kunnen partners worden gevonden door lid te worden van relevante Europese netwerken en evenementen bij te wonen.

7. Cofinanciering

Zoals in de inleiding al aangegeven is EU-subsidie in veel gevallen cofinanciering, wat betekent dat een deel van de projectkosten vanuit andere bronnen moet worden gefinancierd. Bij veel projecten is het tijdig organiseren van voldoende cofinanciering een bottleneck, ook omdat deze niet altijd vanuit de aanvragende partner komt. Begin hier dus tijdig mee. In de EU-programma's staat beschreven in welke vorm cofinanciering aangedragen mag worden, zoals 'out-of-pocket' budget, bijdragen van andere fondsen of dekking van de eigen personeelskosten. Let er wel op dat het project niet dubbel te financieren is met EU-middelen (stapelen); dit is niet toegestaan.

8. Gezamenlijke projectvisie voor én tijdens het project

Vaak hebben partners niet dezelfde visie op wat ze van het project verwachten. Dit kan al in de aanvraagfase worden aangepakt door ervoor te zorgen dat partners elkaar leren kennen en dat ze allemaal worden geraadpleegd en betrokken bij het projectontwerp. Doelstellingen, activiteiten en resultaten moeten idealiter de

belangen van elke partner weerspiegelen en gezamenlijk worden overeengekomen. Identificeer samen deze verschillende doelstellingen bij het ontwerpen van het project, en bepaal voor elke activiteit welke resultaten iedereen voor ogen heeft.

Het doel dat moet worden bereikt voordat een aanvraag wordt ingediend, is ervoor te zorgen dat partners interesse, toewijding en bereidheid delen om een langdurige samenwerking aan te gaan. Een niet-betrokken partner kan de resultaten en impact van het project belemmeren. Om commitment te garanderen, moeten alle partners specifieke taken hebben naast een gedeelde verantwoordelijkheid binnen het consortium. Daarom moeten duidelijke verantwoordelijkheden in het projectplan of 'Cooperation Agreement' worden vastgelegd, voordat het project van start gaat.

Het is ook de rol van de coördinator om ieders betrokkenheid tijdens het project te bewaken. Betrokkenheid kan worden verkregen door partners uit te nodigen om deel te nemen aan het projectmanagement, bijvoorbeeld door hen te betrekken bij het opzetten van projectmanagementtools en hun feedback te vragen (zie volgend punt). Een andere tip is om ervoor te zorgen dat andere afdelingen in de partnerinstelling of andere onderwerpen die verband houden met de uitvoering worden betrokken en op de hoogte worden gehouden. Op deze manier kunnen partners ook flexibeler omgaan met de veranderingen die optreden in de implementatiefase.

9. Efficiënte en transparante communicatie

EU-projecten vereisen vaak samenwerking met organisaties uit verschillende landen, die hoogstwaarschijnlijk in een andere taal communiceren. Ook gelden in andere landen andere culturele normen en waarden. Dit leidt binnen Europese projecten vaak tot misverstanden en miscommunicatie. Het is essentieel om al bij de start van de aanvraag op de hoogte te zijn van die interculturele verschillen en de werkculturen van alle partners. Veel communicatieproblemen kunnen worden vermeden door duidelijke communicatieregels vast te stellen (bijvoorbeeld regelmatig vergaderen) en een communicatiesysteem op te zetten.

Met een efficiënt communicatiesysteem kan het consortium de meeste tijd besteden aan de projectactiviteiten in plaats van de administratieve / communicatieprocessen. Het gebruik van online projectmanagementtools en een goed uitgeruste projectomgeving kan helpen om overflow aan informatie te voorkomen en elke partner op dezelfde lijn te houden. Ook stelt dit partners in staat om goed informatie delen en verbonden blijven. Er zijn veel omgevingen / tools om projectbeheer te vereenvoudigen (Click up, Trello, Notion enz.) en zo kostbare tijd te besparen voor projectmanagers (aangezien ze routinematige administratieve taken vereenvoudigen). Deze tools kunnen vaak met het projectbudget worden gedekt en maken het mogelijk om met minder moeite een (nieuwe) partner aan boord te krijgen.

10. Transparant budgetmanagement en -communicatie

Goede financiële afspraken binnen EU-projecten zijn essentieel. Partners leveren vaak al een bijdrage voordat ze de (volledige) financiering hebben waar ze binnen het project recht op hebben. Daarom moeten in de partnerschapsovereenkomst duidelijke begrotingsregels expliciet zijn en moeten clausules partners binden om de middelen dienovereenkomstig te besteden.

Het implementeren van een mechanisme voor kwaliteitsborging en kostenverlaging, en het gebruik van real-time voortgang en kostenconsumptie om het project op koers te houden en periodieke EC-rapportage te doen, zijn cruciaal voor een levensvatbaar en efficiënt financieel beheer. Een dergelijk systeem kan begrotingsrisico's beperken of vermijden (bijvoorbeeld verstrekking van eigen bijdragen van middelen, vertragingen bij betalingen en goedkeuringsprocedures voor rapporten). Dit is vaak vastgelegd in de overeenkomst tussen de projectleider en de Europese Commissie of Agentschap, maar het moet evenwel zeer goed worden gecommuniceerd naar alle projectpartners.

Human resources en potentieel inkomen

In deze sectie beginnen we met een korte toelichting van de kenmerken en eisen die de verschillende relevante EU-programma's hebben, wat medebepalend is voor de capaciteit die nodig is om aanvragen te doen en projecten te implementeren. Hierop volgt een globale **indicatie** van de human resources en investeringen die nodig kunnen zijn om de financieringsmogelijkheden van de EU op basis van de projectrichtingen te benutten.

Specifieke kenmerken en eisen van de Europese programma's

Het opstellen van een Europese projectaanvraag vraagt een gedegen tijdsinvestering van de aanvrager en de partners. Europese consortia worden aangestuurd door een projectcoördinator, die hoofverantwoordelijk is voor het projectmanagement en budget. De andere partners nemen deel aan het project volgens de regels van de consortia, zoals vastgelegd in een gezamenlijk projectplan. Tijdens de aanvraagfase is het vaak de taak van de coördinator om het projectvoorstel schrijven en te verzenden. Tijdens de implementatiefase moeten de coördinator en partners ook tijd investeren in het rapporteren van het project aan de programma-autoriteiten.

Alle Europese financieringsprogramma's hebben hun eigen specifieke aanvraagprocedures. In dit onderdeel lichten wij een aantal kenmerken uit van de voor het muziekcentrum relevante EU-programma's.

Interreg North West Europe en Interreg North Sea Region

Het programma ondersteunt regionale innovatieprojecten. Het type projecten dat wordt gefinancierd zijn demonstratieprojecten, het naar de markt brengen en opschalen. In de vorige programmaperiode bestond de aanvraagprocedure uit twee fases: een korte aanvraag waarin het projectidee centraal staat en een tweede fase waarin het project gedetailleerd uitgewerkt dient te worden. Evaluatiecriteria zijn de relevantie voor NWE/NSR-prioriteiten, innovatief vermogen, consistentie, gebalanceerd partnerschap, lange termijn-effecten en of het project waar voor het geld biedt (value for money). Samenwerking moet centraal staan en het is van groot belang om de meetbare resultaten aan te tonen. Het budget per project ligt tussen de 2 en 9 miljoen, met een verwacht maximum cofinancieringspercentage van 60%. Dit programma hanteert periodieke opstellingen (vaak 1 of 2 per jaar). Op het moment zijn er geen openstellingen.

EFRO Noord-Nederland

De prioriteiten van dit programma vallen binnen de beleidsdoelstellingen 'Slimmer Europa' en 'Groener Europa'. Dit houdt in dat de focus ligt op het benutten van innovatiekansen voor het mkb binnen de energietransitie en de circulaire economie. Voor de nieuwe programmaperiode wordt er duidelijk nadruk gelegd op het betrekken van stakeholders bij de uitvoering, naast het doorontwikkelen van de Open Innovatie Calls. Vooral in de samenwerking met het mkb is dit zeker van belang, maar ook voor samenwerking met kennis- en onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties. Het type projecten dat wordt gefinancierd zijn innovatie- en ontwikkelingsprojecten met een consortium. Het budget hangt sterk af van de regeling, en varieert van €100.000,- per 'VIA ontwikkelingsproject' met 35-50% subsidie, tot 'Open Innovatie Call' zonder bovengrens met 40% subsidie. Ook zijn er kleine regelingen voor bijvoorbeeld organisatie-innovatie (€12.500,-). De eerste openstelling wordt verwacht in januari 2022.

Interreg Duitsland-Nederland

Dit programma ondersteunt grensoverschrijdende partnerschappen om de programmaregio innovatiever en groener te maken en meer met elkaar te verbinden. Voor de komende programmaperiode ligt de focus op klimaatverandering, circulaire economie en gelden zorg, onderwijs en arbeidsmarkt als nieuwe prioriteiten. Het budget voor de komende periode is nog niet openbaar gemaakt, in het vorige programma gold een maximum cofinanciering van 50%. De openstelling is nog niet bekend is op het moment van schrijven, dit wordt verwacht tegen het einde van 2021, of begin 2022. Dan kan ook meer gezegd worden over de grootte en (max.) budgetten van projecten. Dit programma is specifiek gericht op partners uit de grensregio's van Nederland en Duitsland, en de krachten en witte vlekken van deze grensregio. Het programmasecretariaat heeft veel feeling voor de partners en opgaven in de regio en kan gericht adviseren over projectideeën. Daarmee kunnen projecten goed aangescherpt worden en kan een goed gevoel worden ontwikkeld of een projectidee wel of niet kansrijk is.

Creative Europe

Creative Europe subsidieert transnationale cultuurprojecten met subsidies variërend van 200.000 tot 2 miljoen. De opstellingen van Creative Europe duren meestal één kwartaal, waarna de Europese Commissie en deskundige evaluatoren het projectvoorstel gedurende vier tot vijf maanden beoordelen. Daarom starten projecten doorgaans zes maanden na de deadline. De concurrentie binnen Creative Europe regelingen is niet zo groot als bij andere programma's, met een gemiddeld slagingspercentage van zo'n 30%. Toch blijft het raadzaam om ruim van tevoren voor te bereiden en ervoor te zorgen dat alle partners bij het aanvraagproces worden betrokken. Projecten worden beoordeeld op relevantie en Europese meerwaarde, de kwaliteit van de inhoud en activiteiten, de verspreiding van projectresultaten, impact en duurzaamheid en de organisatie / ervaring van het projectteam. Naast een projectplan moeten partners ook een ontwerpbegroting opstellen voor Creative Europe-toepassingen, die een grote mate van flexibiliteit hebben. Voor de relevante regelingen waar SPOT (op den duur) in zou kunnen participeren, geldt een minimaal Europees partnerschap van 3 tot 5 organisaties uit evenzoveel landen.

Erasmus +

Erasmus + -openstellingen werken anders dan Creative Europe, aangezien aanvragen worden beoordeeld door zowel de Europese Commissie als de nationale agentschappen, afhankelijk van de regeling. De subsidiebedragen lopen uiteen van 60.000 tot 4.000.000,- en het gaat vrijwel altijd om 100% financiering. De slagingskans bij Erasmus+ is redelijk goed, afhankelijk van het agentschap waarbij de aanvraag is ingediend (in Nederland is de concurrentie niet zo hoog vergeleken met bijvoorbeeld Italië of Frankrijk). Projecten worden beoordeeld op relevantie, kwaliteit van ontwerp en uitvoering, kwaliteit van het projectteam en samenwerkingsregelingen, impact en verspreiding. De deadlines worden elk jaar meegedeeld in het werkprogramma van Erasmus+. Projectevaluaties duren meestal 3-4 maanden. Projecten starten dus 4-6 maanden na het verstrijken van de deadline.

Digital Europe en Rights & Values zijn nieuwe programma's en de Werkprogramma's zijn op dit moment (maart 2021) nog niet gepubliceerd. We verwachten wel dat deze programma's vergelijkbare aanvraagprocedures en concurrentie hebben als de andere sectorale programma's. Daarom is het belangrijk ervoor te zorgen dat elke aanvraag in hoge mate overeenkomt met de te publiceren oproepen tot het indienen van voorstellen.

Human Resources

Wanneer besluiten worden genomen om door te gaan met EU-fondsenwerving voor specifieke projectrichtingen, is het nodig om een gedetailleerd budget en een gedetailleerde kasstroom op te stellen. Om deze besluitvorming te ondersteunen, geven we hieronder aan hoe groot de investering in fondsenwerving is, evenals de ruwe inkomstenramingen vanuit Europese subsidieprogramma's.

Werkwijze voor berekening human resources en ROI

De analyse van Human Resources en Return on Investment stoelt op de Roadmap zoals die is weergegeven op pagina 10 en in bijlage 2. Wij hebben ons gebaseerd op de volgende indicatoren:

- Een inschatting van FTE voor de verschillende aanvraagprocessen
- De verwachte tijdlijn van de projectaanvragen
- De verwachte projectsubsidie van de Europese subsidieprogramma's (N.B. dit is voor de gehele projecten, niet de individuele bijdrage voor SPOT Groningen of de gemeente Groningen)
- Een inschatting van de kosten van externe services die nodig kunnen zijn, met name wanneer de inzet van FTE vanwege beperkte capaciteit ontoereikend is
- Een beperkt budget voor onkosten (reis- en verblijfskosten, met name voor netwerkopbouw) en onvoorziene kosten (10% op jaarbasis).

FTE ten behoeve van Europese subsidieaanvragen

Om de Europese Roadmap uit te voeren raden wij aan om een parttime projectmanager aan te stellen, die als 'project owner' zorgdraagt dat alle processen rondom de ontwikkeling, bouw en exploitatie van het nieuwe muziekcentrum worden gestroomlijnd met Europese financieringskansen die in deze Roadmap zijn geïdentificeerd. Binnen deze functie en capaciteitsinschatting gaan we uit van de volgende activiteiten die deze persoon dient uit te voeren:

- **Vorbereidingswerkzaamheden:** verdere uitwerking projectrichtingen, monitoring van de nieuwe EU-programma's, bezoeken (online) conferenties, webinars en andere events, inzichtelijk maken mogelijke partners voor projectrichtingen;
- **Netwerkopbouw en partners:** het leggen van contacten met relevante organisaties en stakeholders in Europa, evenals het onderhouden en uitbouwen van het contact en commitment van Groninger partners – en gebruik maken van de bestaande internationale netwerken van bijvoorbeeld de onderwijsinstellingen en culturele organisaties in Groningen;
- **Schrijven van aanvragen:** het daadwerkelijk ontwikkelen van de projectaanvragen, schrijven van de projectplannen in de verplichte formulieren en zorgdragen voor het tijdig indienen van de aanvragen;
- **Administratie en management:** het verzorgen van de administratieve en financiële kant van projectaanvragen, met rekenschap van de bestaande administratiesystemen van de organisatie.

Voor het analyseren van de personele middelen die nodig zijn om aanvragen in te dienen bij de geïdentificeerde Europese programma's, hanteren we de volgende globale tijdsinvesteringen per Europees programma. Voor alle indicaties geldt dat de tijdsinvestering naarmate de deadline nadert hoger is dan in de voorbereidingsfase.

Gemiddeld geldt een voorbereidings- en aanvraagfase van 6 tot 12 maanden.

- Interreg NWE: 0,3 FTE
- Interreg NSR: 0,3 FTE
- Interreg DE-NL: 0,2 FTE
- EFRO NN: 0,2 FTE
- Erasmus+: 0,2 FTE
- Creative Europe: 0,2 FTE
- Digital Europe: 0,3 FTE

Op basis van deze schattingen en afgestemd op de mogelijke aanvraagprocessen in 2021-2023 en de langere termijn 2024-2030, zou de benodigde capaciteit als volgt zijn:

Indicatief investeringsoverzicht op basis van Roadmap

	2021				2022				2023			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
projectrichting 1											0,3	0,3
projectrichting 2												
projectrichting 3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
	0,3				0,3				0,5			

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
projectrichting 1	0,1	0,5	0,3				
projectrichting 2				0,2	0,5	0,3	
projectrichting 3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
	0,4	0,8	0,6	0,5	0,8	0,6	0,3

Investering en potentiële ROI

Met behulp van de Roadmap kunnen we ook enkele algemene schattingen geven van de potentiële EU-financiering die van elk financieringsprogramma kan worden verwacht, op basis van voorgaande jaren en ervaring. In de onderstaande tabel zetten we enkele interessante details op een rij die kunnen worden gebruikt om een beslissing te nemen over het najagen van de financieringsmogelijkheden. De potentiële Europese financiering geldt voor de projectbudgetten die zou kunnen worden verkregen, niet het aandeel dat rechtstreeks aan SPOT als projectpartner zou kunnen worden toegewezen (dit zal verschillen per regeling en is op dit moment vrijwel niet in te schatten).

		Aantal project-participaties	Schatting gemiddeld EU budget per project	Potentiële EU financiering (totaal)	Schatting kosten externe ondersteuning per projectaanvraag	cumulatieve voorinvestering
Projectrichting 1: Energieneutraal en circulair muziekcentrum						
Energie, circulaire economie, klimaatadaptatie	Interreg NWE	1*	€ 3.000.000	€3.000.000	€ 15.000	€ 15.000
	Interreg NSR					
	EFRO NN	1	€ 500.000	€ 500.000	€ 10.000	€ 10.000
Projectrichting 2: Interieur muziekcentrum						
Circulair interieur	Interreg NWE	1*	€ 3.000.000	€ 3.000.000	€ 15.000	€ 15.000
	Interreg NSR					
	EFRO NN	1	€ 500.000	€ 500.000	€ 10.000	€ 10.000
Projectrichting 3: Programmering						
Onderwijs, cultuur, talentontwikkeling, banen/vaardigheden, lokale economie	Erasmus+ (1)	2	€ 250.000	€ 500.000	€ 10.000	€ 20.000
	Erasmus+ (2)	2	€250.000	€ 500.000	€ 10.000	€ 20.000
	Digital Europe/ Creative Europe	2	€ 1.000.000	€ 2.000.000	€ 15.000	€ 30.000
	Interreg DE-NL	1	€ 400.000	€ 400.000	€ 10.000	€ 10.000
	EFRO NN	1	€ 500.000	€ 500.000	€ 10.000	€ 10.000
		12		€ 10.900.000		€ 140.000

* Bij Interreg NWE of NSR wordt uitgegaan dat één van beide programma's wordt aangeschreven, niet beide.

Met de voorgaande details kunnen we ook een globale schatting geven van de jaarlijkse kosten voor interne en externe capaciteit om de aanvraagprocessen uit te voeren die in dit rapport worden beschreven. Nogmaals, dit zijn louter schattingen, maar zouden een algemeen beeld kunnen geven van de financiële capaciteit die nodig is om een Europese fondsenwervingsstrategie naar behoren uit te voeren.

De activiteiten die onder “FTE ten behoeve van Europese aanvragen” worden beschreven, kunnen waar nodig worden opgepakt door externe partijen zoals BECCA Europe of Bureau BUITEN. Zoals aangegeven in de aanbevelingen kan dit ook de vorm krijgen van een of enkele trainingssessies in Europese subsidiewerving. Voor de inschatting hebben we rekening gehouden met een omgekeerd evenredigheidsprincipe: hoe meer capaciteit binnen SPOT aanwezig is, hoe minder externe ondersteuning nodig is. De kosten voor personeel en externe ondersteuning kunnen dus gezamenlijk genomen worden als de geschatte kosten voor de benodigde capaciteit om de aanvraagprocessen uit te voeren.

De kosten kunnen deels gedragen worden door SPOT/Gemeente Groningen, ook zou er waar mogelijk een beroep gedaan kunnen worden op een bijdrage van partners die in de projectaanvraag participeren. Voor sommige programma’s geldt dat na selectie een deel van de investeringskosten voor het doen van de aanvraag worden vergoed.

Concluderend: de potentiële Return on Investment (naast andere, niet-financiële voordelen van deelname aan Europese projecten) wat ten goede komt de realisatie van het nieuwe muziekcentrum, is rond 1: 20.

<i>Kosten inschatting</i>	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Totaal 10 jaar	gemiddeld per jaar
Personeel (o.b.v. FTE = 60.000, - per jaar)	18.000	18.000	30.000	24.000	48.000	36.000	30.000	48.000	36.000	18.000	306.000	30.600
Externe ondersteuning	15.000	20.000	10.000	10.000	20.000	20.000	15.000	15.000	10.000	5.000	140.000	14.000
reis en verblijfskosten	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	50.000	5.000
onverwacht (10%)	3.800	4.300	4.500	3.900	7.300	6.100	5.000	6.800	5.100	2.800	49.600	4.960
Totaal per jaar	41.800	47.300	49.500	42.900	80.300	67.100	55.000	74.800	56.100	30.800	545.600	54.560

Bijlagen

In de bijlage 1 staat de matrix van kansen die BECCA Europe en Bureau BUITEN hebben gebruikt om te bepalen welke prioriteiten, thema's en Europese financieringsmogelijkheden er zijn om als basis te nemen voor de verdere ontwikkeling van de projectrichtingen. In bijlage 2 wordt de volledige Europese financieringsroadmap gepresenteerd, die ook apart als Excel-sheet beschikbaar zal worden gesteld. Ook hebben we een informatienota over de TRL-niveaus toegevoegd in bijlage 3. Tot slot is er een overzichtelijk stappenplan voor een EU aanvraag en implementatie toegevoegd in bijlage 4.

Bijlage 2 – Europese financieringsroadmap Nieuw Muziekcentrum Groningen – 2021-2030

Tijdlijn	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Aantal project-participaties	Schatting gemiddeld EU budget per project	Potentiële EU financiering (totaal)	Schatting kosten externe ondersteuning per projectaanvraag	cumulatieve voorinvestering
Doel en ambitie EU-programma															
Projectrichting 1: Energieneutraal en circulair muziekcentrum															
Energie, circulaire economie, klimaatadaptatie											1	€ 3.000.000,00	€ 3.000.000,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00
											1	€ 500.000,00	€ 500.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00
Projectrichting 2: Interieur muziekcentrum															
Circulair interieur											1	€ 3.000.000,00	€ 3.000.000,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00
											1	€ 500.000,00	€ 500.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00
Projectrichting 3: Programmering															
Onderwijs, cultuur, talentontwikkeling, banen/vaardigheden, lokale economie											2	€ 250.000,00	€ 500.000,00	€ 10.000,00	€ 20.000,00
											2	€ 250.000,00	€ 500.000,00	€ 10.000,00	€ 20.000,00
											2	€ 1.000.000,00	€ 2.000.000,00	€ 15.000,00	€ 30.000,00
											1	€ 400.000,00	€ 400.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00
											1	€ 500.000,00	€ 500.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00
											12		€ 10.900.000,00		€ 140.000,00

Capaciteitsindicatoren

indicatief aantal parallele project participaties
indicatief aantal parallele aanvraagprocessen

	0	2	3	3 tot 4	3 tot 4	4 tot 6	4 tot 6	4 tot 5	4 tot 5	3 tot 4
indicatief aantal parallele project participaties	0	2	3	3 tot 4	3 tot 4	4 tot 6	4 tot 6	4 tot 5	4 tot 5	3 tot 4
indicatief aantal parallele aanvraagprocessen	2	2	1	1	2 tot 3	1 tot 2	1	1 tot 2	2	1

	projectperiode
	aanvraagperiode
	evaluatieperiode

Indicatief investeringsoverzicht op basis van Roadmap

	2021				2022				2023				2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4							
Fondsenwervingsactiviteiten FTE																			
projectrichting 1									0,3	0,3			0,1	0,5	0,3				
projectrichting 2																0,2	0,5	0,3	
projectrichting 3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
	0,3				0,3				0,5				0,4	0,8	0,6	0,5	0,8	0,6	0,3
Kosten inschatting																			
Personeel (obv FTE = 60.000,-per jaar)	18.000	18.000	30.000	24.000	48.000	36.000	30.000	48.000	36.000	18.000	Totaal 10 jaar	306.000	gemiddeld per jaar	30.600					
Externe ondersteuning	15.000	20.000	10.000	10.000	20.000	20.000	15.000	15.000	10.000	5.000		140.000		14.000					
reis en verblijfskosten	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000		50.000		5.000					
onverwacht (10%)	3.800	4.300	4.500	3.900	7.300	6.100	5.000	6.800	5.100	2.800		49.600		4.960					
Totaal per jaar	41.800	47.300	49.500	42.900	80.300	67.100	55.000	74.800	56.100	30.800		545.600		54.560					

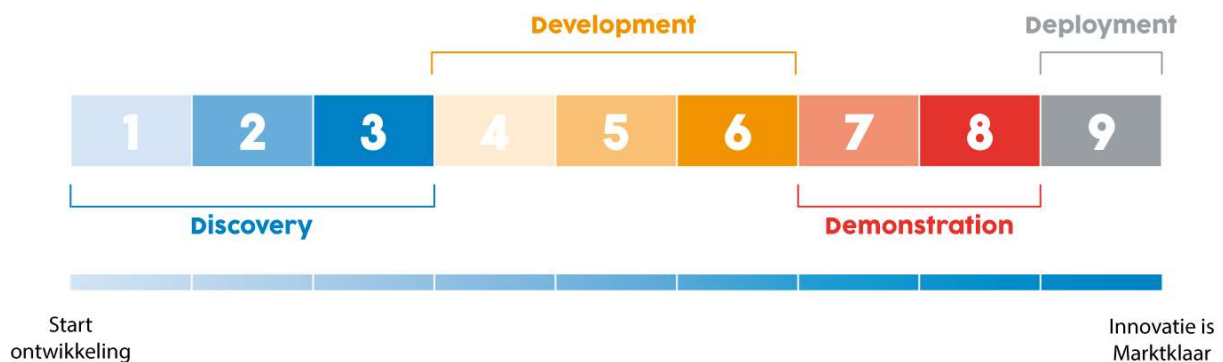
Bijlage 3 – TRL-niveaus uitgelegd

TRL's, ofwel Technology Readiness Levels zijn ooit door de NASA bedacht om aan te geven in welke fase de ontwikkeling van een nieuwe technologie zit. Voor veel Europese en nationale subsidies wordt dit model gebruikt om te duiden voor welke fase van een innovatietraject een subsidie bedoeld is.

9 Levels, 4 fasen

We onderscheiden 9 Technology Readiness Levels. Hoe hoger het level, hoe dichterbij het op de markt brengen van jouw innovatie zit. De 9 levels zijn weer gegroepeerd in vier overkoepelende fasen, namelijk:

- De Discovery fase (TRL 1,2 & 3)
- De Development fase (TRL 4,5 en 6)
- De Demonstration fase (TRL 7 & 8)
- De Deployment fase (TRL 9)

Welke TRL's zijn er?

Level 1: Fundamenteel onderzoek

Je doet onderzoek naar het innovatieve idee en de basisprincipes van de innovatie. Je bent hierbij bezig met fundamenteel onderzoek en deskresearch.

Level 2: Toegepast onderzoek

Je hebt de basisprincipes onderzocht en gaat nu bezig met de formulering van het technologisch concept en de praktische toepassingen. In deze fase ben je vooral bezig met experimenteel en/of analytisch onderzoek.

Level 3: Proof of concept

Je onderzoekt de toepasbaarheid van het concept op experimentele basis (experimenteel proof of concept). Je toetst en valideert hypothesen over verschillende componenten van het concept.

Level 4: Implementatie en test prototype

Je gaat de Proof-of-concept van jouw innovatie op labschaal testen. Het design, de ontwikkeling en het testen van technologische componenten vinden plaats in een labomgeving. Je integreert technische basiscomponenten met elkaar om de werking te garanderen. Een prototype dat je in deze fase ontwikkelt, kost relatief weinig geld en tijd om te ontwikkelen en is daarmee nog ver verwijderd van een definitief product, proces of dienst.

Level 5: Validatie prototype

Je onderzoekt de werking van het technologisch concept in een relevante omgeving. Dit is de eerste stap in

de demonstratie van de technologie. Een prototype dat je in deze fase ontwikkelt, kost relatief veel tijd en geld en is niet ver verwijderd van het uiteindelijke product of systeem.

Level 6: Demonstratie prototype in testomgeving

Je gaat het concept uitgebreid testen en demonstreren in een relevante testomgeving, Deze testomgeving lijkt op een operationele omgeving, bijvoorbeeld in een pilot plant. Het testen vindt plaats na de technische validatie in een relevante (pilot) omgeving. Het concept geeft inzicht in de werking van alle componenten tezamen.

Het testen kan je bijvoorbeeld doen in een proeftuin. In Nederland zijn er verschillende proeftuinen, gericht op verschillende thema's. Bekijk hier een [overzicht van de proeftuinen in Nederland](#).

Level 7: Demonstratie prototype in operationele omgeving

Je gaat het concept testen en demonstreren in een gebruikersomgeving om werking in een operationele omgeving te bewijzen. De demonstratie van het concept in een praktijkomgeving levert je nieuwe inzichten op voor de definitieve markttoepassing van jouw innovatie.

Level 8: Product/ dienst is compleet en operationeel

In deze fase krijgt jouw innovatie zijn definitieve vorm. Je hebt de technologische werking getest en het is bewezen dat het voldoet aan gestelde verwachtingen, kwalificaties en normen (certificering). Daarnaast bepaal je de financiële kaders voor (massa)productie en lancering.

Level 9: Marktintroductie product/dienst/procedé

Jouw innovatie is technisch en commercieel gereed; productierijp en klaar voor lancering in de gewenste marktomgeving. Nu het totale ontwikkelingsproces is afgerond is de volgende stap het commercieel wegzetten van een product bij de gewenste doelgroep in de juiste markt.

Bron (15/2/2021): <https://www.snn.nl/kennisbank/tri-niveaus-uitgelegd>

